

256
IULIE
2023

Dunărea de Jos

consiliul județean Galați ● centrul cultural „Dunărea de Jos“

FESTIVALUL DE FOLCLOR

Doina Covurluiului

FESTIVALUL NAȚIONAL DE FANFARĂ

IOSIF IVANOVICI

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI

PREȘEDINTE: *Costel FOTEA*

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS

MANAGER: *Vali Viorel SANDU*

REDACTIA:

Redactor șef: *Florina Zaharia*

Redactori: Alina-Simona Dragomir, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Adrian Doru Nica, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editorilor din România).

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.

Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:

https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

Galațiul s-a îmbrăcat în IE

Concert extraordinar Loredana Groza și Banda Agurida

Galațiul s-a îmbrăcat în IE. Peste 6000 de oameni au venit în Grădina Botanică să sărbătorească IA românească, în cadrul unui super spectacol cu muzică, dans popular și o paradă excepțională a 100 de costume populare

Galațiul a celebrat într-un mod unic IA românească, cea care a uimit o lume întreagă prin frumusețe, poveste, broderii și migala cu care este țesută. Astfel, în Grădina Botanică, peste 6000 de oameni au sărbătorit Ziua IEI. A fost o mare bucurie să văd că mulți au venit îmbrăcați în IE, inclusiv copii.

Momentul culminant al spectacolului a fost parada celor 100 de costume populare românești, care fac parte dintr-o colecție unică, adunată în ani și ani de Cristina Chiriac, fondatoarea brandului „Flori de IE”. Create cu mai bine de 100 de ani în urmă, costumele populare, purtate cu mândrie de 100 de doamne și domnișoare din Galați, i-au încântat pe gălățenii prezenți la acest deosebit eveniment.

Ducem mai departe tradițiile noastre autentice și arătăm copiilor lucrurile frumoase lăsate moștenire de bunicii noștri.

Spectacolul a fost deschis de către Ansamblul Folcloric „Doina Covurliului”, iar seara s-a încheiat cu un show marca Loredana Groza și Banda Agurida.

Mă bucur că spectacolul din această seară i-a bucurat pe cei prezenți și le-a adus un zâmbet pe chip.

Evenimentul a fost organizat de Consiliul Județean Galați, prin Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, împreună cu „Flori de IE”.

Costel FOTEA, Președintele CJ Galați

ART CITY Poezia - Port la Dunăre

festival internațional de literatură

Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Sud-Est cu sprijinul Primăriei Municipiului Galați și a Consiliului Local, în parteneriat cu Consiliul Județean Galați și Centrul Cultural „Dunărea de Jos” a onorat rolul Dunării în istoria Galaților și locul special al acesteia în cultura noastră, încercând, totodată, să creeze o punte între tradițional și actual organizând în perioada 29 iunie – 01 iulie 2023 Festivalul Internațional de Literatură „Poezia - Port La Dunăre”.

Invitații speciali din țară și din străinătate au susținut recitaluri, lecturi publice, workshopuri și ateliere literare. Au participat 50 de scriitori din România și 10 scriitori din țările riverane Dunării: Germania, Ungaria, Serbia, Bulgaria, Slovacia, Croația, Ucraina și Republica Moldova care vor susține recitaluri și lecturi publice.

Manifestările s-au desfășurat în Grădina Publică, pe nava Tudor Vladimirescu, la Biblioteca V.A. Urechia și la Centrul Cultural Dunărea de Jos. În prima zi a festivalului, de Ziua Dunării a fost inaugurată Aleea Scriitorilor din Grădina Publică, iar vineri, 30 iunie începând cu ora 10.00 publicul a putut asculta recitalurile poezilor de pe nava Tudor Vladimirescu. De asemenea, atelierele literare și workshopurile s-au desfășurat la Biblioteca V.A Urechia și Centrul Cultural Dunărea de Jos.

Partenerii proiectului ART City Poezia Port la Dunăre au fost: Biblioteca V.A Urechia, Filiala de Traduceri Literare, Institutul Liszt - Centrul Cultural Maghiar București, Cultural Endowment of Estonia, Compania de Navigație Fluvială Română Navrom S.A., Banca Comercială Română, Administrația Piețelor Agroalimentare Galați.

Vrăjitoreala

Gabriel N. Gherbăluță în rolul lui Merlin

Katia Nanu

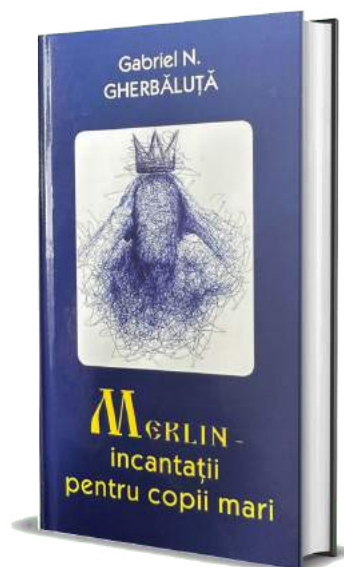
Uneori, o poezie îți pare deajuns pentru a pipăi sufletul unui poet. Alteori, răsfoiești mereu aceeași carte și îți se leagă gândurile între paginile ei ca într-o singură poezie. Eu mă tot întorc la „**Merlin- incantații pentru copii mari**”, volumul publicat de poetul **Gabriel N. Gherbăluță** (Editura Pontos, Chișinău, 2023) ca la o lume din care nu prea vreau să ies. Mă bucură și mă apasă în același timp, mă întristează, mă incită și mă vrăjește.

De fapt, de aici ar trebui să înceapă totul. De la vrăjitoreală-vrăjitorie. Un meșteșug pe care profesorul și poetul **Gabriel N. Gherbăluță** îl transferă cuvântului scriind o poezie magică, bună de pus pe rana unei vârste mature și pe puterea minții noastre de a trăi visând, căutând neîncetat urmele copilului din noi.

„am visat că marele vrăjitor, cel mai mare vrăjitor, este timpul/... am visat că din mine cădeau secunde/ odată cu bucăți din mine/ cădeau și nu simțeam nimic/ decât neputința” (invocație III).

În carte, mare vrăjitor este încununat Merlin, mentorul regelui Artur, un personaj legendar cu puteri magice, care a inspirat

de-a lungul timpului scriitori, istorici, scenografi, a populat universul copiilor cu cărți, filme și jocuri online, a existat mereu din evul mediu încoace, fără să existe foarte sigur nicicând în documentele unde i se caută urma. Pe el l-a ales poetul să-i fie însoțitor de drum în această carte. Dar și inspirație și, în cele din urmă, țel. Pentru că fără Merlin întreaga poveste a Cavalerilor Mesei Rotunde, povestea regelui Artur, Lancelot și Guineviere, ar păli, universul magic al acestei lumi, care încă inspiră și poezii, poate că s-ar risipi în neant. Iar poetului i-ar dispărea un fel de alter ego miraculos.

„mi-a îmbătrânit timpul, spune merlin/ secundele ies din mine/ micșorate, gârbovite, tremurânde/ ca un șir de locatari/ dintr-un azil de bătrâni,/ în șir Indian la administrația cimitirului/ ca să-și plătească taxa anuală” (coda), mărturisește poetul. Translează pe numele vrăjitorului propria sa disperare, trecerea timpului fiind înregistrată în dublu sens, acela al eroului în jurul căruia se învârt „incantațiile” dar și cercul concentric al spiralei din sine, căutarea în adânc a unor trăiri și vremuri inevitabil apuse. Însă, „merlin e doar un personaj dintr-o legendă/ în care nici măcar nu este personaj principal” (coda), se repliază imediat **Gabriel Gherbăluță**, ca și cum ar fi neapărat necesar să ne amintească despre cine, cu cine, și mai ales cine „vrăjitorește” în această carte.

„sunt țigara lăsată în scrumieră/ să ardă până la primul ciot care o va stinge.../ sunt țigara uitată în scrumieră/ am ars” (nebulia văzută din interior), răspunde el propriilor întrebări. Pentru că autorul se cunoaște și se deschide din sine, mărturisindu-se în lumea magică a personajului de legendă, ridicând prin vers, pentru sine, o sabie ipotetică, un Excalibur al poeziei, la a cărei defilare pe podiumul vieții asistăm.

„uneori nu mă ajută nimic/ nici noaptea, nici luna plină,/ nici cântecul lugubru al cucuvelei/ nici măcar puterea magică a cuvântului/... în jurul mesei rotunde/ stau silabele/ merlin nu mai are putere asupra lor/ undeva, călare pe mătură, sub calea lactee,/ ea, vrăjitoarea, scoate limba la lună/ Dumnezeu îi vede și râde în hohote” (o lecție ratată de magie).

Poate că ar fi ratat magia, dacă nu ar fi folosit atât de iscusit forța magică a cuvântului, rostit astfel încât să amplifice

puterea atribuită nu doar actului, cât mai ales acțiunii eroului, vrăjitorul Merlin, devenit din subiect obiect al ritualului. Și redevenit apoi poetul însuși. „nu, nu sunt vrăjitor așa cum îmi spui tu/ nu sunt merlin/ dacă aș fi fost m-aș fi transformat în mare/ ca să pot ține în brațe apa/ care îmi ești tu/ m-aș fi făcut cer/ ca să poți zbura prin mine,/ tu, măiestro/ țărână aș fi devenit/ ca să te poți scâlda în mine,/ tu, vrăbiușo” (privindu-mă am aflat că...).

Unele dintre poezii sunt aproape niște descântece, vrăji ritmate, farmece cu care sunt legați cititorii. Fluxul lor este curat, dulce, rotund, curge ca în poeziile cu care își cheamă copiii norocul la joacă de urât și răutate/ de frig și singurătate/ de dor și de lună plină/ de-ntunerice și lumină/ și de chin eu îți închin/ și te chem să mă alin/ vrăjitorule merlin” (descântec în zadar). Poetul ne vrăjește, dar nu ne înșală. Mișcarea, verbul care stau mereu la baza multor structuri de descântece, pentru că asta par unele dintre poezii, este mult mai lentă, aproape fragilă. Și este urmată de inserții ale unei tristeți molipsitoare: „am obosit,/ îmi vine să urlu/ lăsați-mă-n pace!/ nu v-ați săturat să mușcați din/ carnea mea, din cuvintele mele? (merlin c,est moi!)

„mi-a îmbătrânit timpul/ și voi spune și eu ca poetul/ ”și nu i-a folosit la nimic” (coda). Ideea răsare mereu ca o trenă grea, cenușie, în poeziile lui **Gabriel Gherbăluță**. De aceea se și joacă de-a vrăjitoria, ca să-și mascheze propria nevoie de a face o vrajă prin care să iasă din vârstă, din carte, din poezie, altfel decât cum a intrat, întinerit. Din păcate și pentru poeți, ca pentru noi toți, Merlin nu poate face vraja care să schimbe în trecut viitorul regatului Viață.

„regele artur e bătrân acum/ în curând oasele i se prefac în scrum/ ca să-l

ajute, merlin născocoște facebook/ regale artur nu mai e singur cuc/... masa rotundă în două se împarte/ cavalerii sunt morți, vii sunt doar în carte” (rămas bun, merlin, sau bine te-am regăsit).

Legământul poetului cu sine, cu magic-merlin și cu binele care trebuie să învingă ia forme de cântec popular de dragoste: „voi căuta pe-ascuns/ să-ți dau cu împrumut/ o sabie și-un scut/ să tai blestem de vii/ tu trebuie să știi/ și scut să folosești/ de rele să ferești/ lumina-n care ești/ măiestro din povești/ de dragoste și dor/ descântec îți cobor/ ca ploaia dintr-un nor/ ca pasărea din zbor”.

Cartea lui **Gabriel Gherbăluță** poate vrăji. Este de o poezie copleșitoare, dar și de o tristețe magică. Mi se pare că în asta stă vraja. În faptul că autorul reușește să scoată din umbra trecerii, din depresie și durere o frumusețe constantă, perfectă în liniile exprimării ei poematice. Se petrece discret o deplasare a accentului de la intensitatea și claritatea stilistică către intensitatea comunicării. Înțelegem ce ni se spune și încorporăm lumea lui în lumea noastră. Vrajitorul este poet. Și se mărturisește ca atare: ”ca să scrii poezie trebuie să fii vrăjitor/ chiar dacă de cele mai multe ori/ vrăjile îți dau greș/ iar cuvântul magic se lasă așteptat/ mai mult de o viață și ceva” (rețeta vrăjii perfecte).

Aș putea recita întreaga carte. Ca pe o incantație. Ca pe un descântec. Însă vrăjitorului îi este menită vocea care transformă lumea. **Gabriel N. Gherbăluță** are această voce. Poate că el a găsit Graalul...

ART CITY reading

MEDICI SCRITORI

1. FR. RABELAIS (1494-1553), medic și prozator francez. Op. pr. „Gargantua și Pantagruel”.
2. NOSTRADAMUS (1503-1566), medic și astrolog francez. Op. pr. „Prophetes” (Profețiile).
3. FR. SCHILLER (1759-1805), medic și dramaturg german. Op. pr. „Intigă și iubire”, „Oda Bucuriei”.
4. EUGENE SUE (1805-1957), medic și prozator francez. Op. pr. „Mysteres de Pas”.
5. A.C. DOYLE (1859-1930), medic și prozator englez. Op. pr. „Aventurile lui Sherlock Holmes”.
6. A.P. CEHOV (1860-1904), medic și dramaturg rus. „Pescărușul”, „Unchiul Vania”.
7. W.S MAUGHAM (1874-1905), medic și prozator englez. Op. pr. „Of Human Bondage” (Robii).
8. G. DUHAMEL (1884-1966), medic și eseist francez, academician. Op. pr. „Colloque singulier”.
9. P. VALLERY-RADOT (1884-1966), medic și eseist francez, academician. Op. pr. „Pasteur”, „Mondor” ș.a.
10. A.J. CRONIN (1896-1991), medic și prozator englez. Op. pr. „The Citadelle” (Citadela).
11. E. MIRONESCU (1883-1939), medic și prozator român, profesor. Op. pr. „Oameni și vremuri”.
12. V. PAPILIAN (1888-1956), medic și prozator român, profesor. Op. pr. „Ne leagă pământul”, „Un optimist”.

Medicină internă. Ediția a-III-a revăzută
Leonard D. Domnișoru

Alias

Fragment din romanul „Elipsoid” aflat în curs de publicare

Roca Iosif

Copilăria lui Daniel părase una normală chiar și pentru cei apropiați, dar nu fusese deloc așa. Firea introvertită ascunsese în el dorințele, dar mai mult decât atât, inteligența sclipitoare și darul de a vedea în profunzimea lucrurilor. Niciunul dintre prietenii lui nu îndrăznise să-l mintă. Odată îl întrebase tatăl său cum merge școala, iar răspunsul fusese – „Bine” –, dar avusese o contrazicere cu dirigințele care, plin de nervi, îi scăzuse nota la purtare. Sărise în ajutorul unui prieten nedreptățit și până la urmă pedeapsa căzuse pe el. Crezuse că va putea îndrepta singur lucrurile fără să-l mai implice pe tatăl său și... greșise. „Privește-mă în ochi, Daniel – îmi ascuzi ceva!” I-a spus adevărul, dar pentru el fusese mai important să afle cum recunoaște tatăl său pe omul mincinos. Avea un dar ieșit din comun care-l făcea respectat. Cu ceva timp în urmă asistase la o discuție dintre tatăl și unul de la primărie, responsabil cu anchetele sociale.

L-a ascultat privindu-l calm în ochi, iar la sfârșit i-a zis: „Minți ca un nerușinat!” Atât de fermă și surprinzătoare

fusese remarcă încât omul, deși uns cu toate alifiile, plecase capul și recunoscuse pe loc minciuna. „Cum faci, tată, să-l recunoști pe mincinos?” Întrebarea fusese de mult pe buzele băiatului, dar acum găsisese cel mai bun prilej. Cuvintele lui i s-au întipărit în minte: „Nu este de ajuns să-l privești în ochi și să-l asculți atent – asta știe toată lumea. Ca să-l recunoști pe mincinos, mai întâi, trebuie să fii tu sincer – să înveți să nu minți niciodată – și atunci vei vedea în ochii

celuilalt umbra minciunii. Este ușor când ești copil și devine din ce în ce mai greu după ce crești. Mincinosul ajunge cu timpul să creadă chiar el în ipocriziile lui și atunci nu se mai poate desprinde de minciună. Tu învață de pe acum să nu minți și-ți va fi bine. Acolo unde unii nu se pot feri de cuvintele rele, pentru tine va fi ușor să le recunoști.”

Așa învățase Daniel, încă din copilărie, cum să-i ocolească pe mincinoși și cum să se păzească. Cu timpul, firea lui se obișnuise cu acest mod de a fi. Sportul îi modelase caracterul – modest, dar neînduplecat în fața nedreptăților. Centura neagră la Karate îl făcuse de temut în liceu.

Rivalul său poreclit „Boxerul” îl provocase permanent în sala de sport a liceului, până într-o zi când acesta îl lovide în plex pe colegul său de bancă. Cele două clase, aflate în pauză, se adunaseră în jurul lor. Venise momentul adevărului: „Ridică-l și cere-i scuze!” Răspunsul venise prompt – „Pe mă-ta!” În clipa următoare îl lovide năprasnic în ficat. „Boxerul” încercase să riposteze, dar durerea îl făcuse să se îndoie și să se prăbușească lângă celălalt. Altădată mediase o dispută dintre două colege aflate în conflict de mult timp. Colegul și prietenul Toni îi spusese: „Ai ceva aparte în tine care atrage încrederea și simpatia celorlalți. Pe deasupra, fetele roiesc în jurul tău – de ce pari indiferent față de ele?” Avusese ochi doar pentru Raluca – fata liniștită din banca laterală, cu fruntea înaltă, părul castaniu deschis și ochii căprui-deschis-lucitori. Fusesse secretul nemărturisit, știuse de prietenul ei – un străin venit de nicăieri.

Într-una din zile o întâlnise pe faleză, alături de prietenul ei care o ținea de umeri și încerca să o convingă să plece cu el. Îi

întâlnise privirea – parcă implorase ajutor – și primul impuls fusese să se bage între ei, dar și-a continuat drumul resemnat. Gestul fusese apreciat de mama lui, singura care știuse de secretul inimii sale. Cu toate acestea, înainte de bacalaureat, o văzuse stând pe o bancă într-un părculeț de lângă liceul, cu fața spre statuia marelui poet Mihai Eminescu tristă, îngândurată și cu lacrimi în ochi. Se apropiase prin spate și pusese mâna pe umerii ei și cu mișcări tandre îi adunase părul lăsat pe spătarul băncii. Raluca nu păruse surprinsă. Cu privirea plecată îi spusese: „Mâine plec cu el...”, după care se ridicase și... dusă a fost. În acele momente sunase și telefonul – era diriginta. „Cineva dorește să vorbească cu tine.” În holul liceului auzise o voce din spatele ușii:

– Salut, Daniel, sunt comisarul Matei de la poliție. Te invit la un ceai într-un loc plăcut ție. Mergem cu mașina mea.

Îi întinse legitimația și fără alte cuvinte porniră spre terasa de pe faleză. Lui Daniel nu-i displicuse abordarea, însă fuseseră multe semne de întrebare. Se hotărâse să nu facă presupuneri și să aștepte abordarea comisarului. Se gândea, totuși, că știa multe despre el din moment ce cunoștea terasa preferată.

- Alegi tu masa, sau mă lași pe mine?
- Alegeți dumneavoastră.
- Te rog să-mi spui pe nume – Cristi. Hai la masa ta preferată!

Știe și masa mea preferată! Ochi și urechi! – Voi fi sincer și clar, Daniel! De la începutul anului am fost cu ochii pe mai mulți liceeni care dau bacul anul acesta, printre care ai fost și tu. Scopul – alegerea unor candidați cu aptitudini speciale pentru

examenul de admitere la Școala de Ofițeri de poliție, într-un domeniu cu totul special și anume: ofițeri sub acoperire în combaterea crimei organizate, în țară și în afara ei. Eu însumi am lucrat ani mulți în acest departament. Vreau să știi că nu am vorbit cu părinții și nici cu altcineva despre aceste lucruri. Urmează o procedură strictă și totul rămâne confidențial, indiferent de rezultat.

Atenție! Această profesie este riscantă și nu este la îndemâna oricui. Din 15-20 de ofițeri recrutați, va ajunge doar unul singur să fie ales. Riscul maxim este viața. Ai timp să te gândești o lună și vom mai purta o discuție după examenele tale.

„Nu mă așteptam la asta, voi fi prudent.”
Îl privise câteva clipe în ochi: „Nu minte! Îmi este de-ajuns.” Totuși:

– Ce-ai pățit la gât?

Răspunsul ofițerului venise prompt:

– Am fost strangulat în ultima mea misiune din Ucraina.

Discuția se terminase în liniște. Răspunsul lui fusese, încă de la început... „Da!” Mai grele fuseseră discuțiile cu părinții, care până la urmă, îi respectaseră dorința.

Așa începuse totul. După trei ani, Daniel, proaspăt absolvent al Școlii de Ofițeri, era transferat într-un loc secret pentru o pregătire suplimentară de supraviețuire în condiții limită. După alți doi ani venise prima misiune de ofițer sub acoperire.

Îmbrățișarea

Ion Manea

După ieșirea Seforei din cabinet, Elena Ionescu îi făcu semn Hortensiei și grăi:

- Hai să-l întoarcem pe Ion Ionescu din război! Și-a tras o armată de cavaleri, de unde, numai Dumnezeu știe. Am aici coordonatele, mi le-a trimis John Iulian Toporr. Mărșăluiește. Tocmai acum, viteazul

meu tată trece podul Buriconului.

- Tatăl ăsta al tău e periculos tare!

Elena Ionescu zâmbi.

În față, mașina guvernamentală blindată le aștepta.

Cam în același timp, de dincolo, din Riabla, din fața Palatului Administrativ, tot într-o mașină blindată, Paris Mumuleanu Baldovin și Hector Dobrogeanu Serea porneau spre armata lui Terente Stelaru, cu gândul să-l convingă pe liderul rebel să se întoarcă acasă.

- Nu știi, Hortensio, ce e cu mine, grăi de pe bancheta din spate Elena. Simt așa, o tulburare ciudată. Chestia cu tata m-o fi întors pe dos?

- Normal că te-a deranjat, dar nu ești tu fata care să se lase dominată de sentimente inutile.

Nici Paris nu era în apele sale. Îi displăcea teribil perspectiva de a negocia cu afurisitul ăla de Terente, fostul lui coleg de orfelinat, și, pe urmă, altfel vedea el războiul acesta, bine pus la punct, etapă cu etapă, rapid și triumfător, până în

clipa mereu visată în care se vedea punând piciorul drept pe ceafa ciufulită a Elenei din Tiagla și zicându-i „Is over!”. Gândul acesta din urmă îl tulbura nespus, parcă simțea prin talpa afundată în ciuful inamic urcându-i năvalnic în tot trupul un dulce fior dumnezeiesc.

Adevărul era că în întreaga atmosferă ce învăluia arealul celor două cetăți beligerante plutea ceva ciudat și inexplicabil, nici Hector, lângă Paris, și nici Hortensia, lângă Elena, nu se simțeau prea bine, ca să nu mai vorbim de starea de neliniște difuză ce îi cuprinseseră pe cei doi șoferi ai blindatelor, care trăiau, fiecare în felul său, sentimentul bizar că se îndreaptă spre ceva mareț, fundamental și magic în același timp, cu toate că știau amândoi foarte bine, iarăși fiecare în parte, încotro le spusese șefii lor să-i ducă, anume pe banala autostradă Riabla-Tiagla, sau invers, Tiagla-Riabla...

Mai târziu se va stabili că populațiile înseși ale Tiaglei și Riabei se simțiseră foarte ciudat în acea zi, mulți, foarte mulți, femei mai ales, oricum dintre cei extrem de sensibili, se prezentară la medicii de familie sau direct la psihologi și psihiatri, reclamând o stare indefinită, starnie, de panică blândă, în amestec cu o bucurie nouă, nemaitrăită. „A fost ziua în care cetățenii urbei au avut un presentiment global de resetare socio-spirituală pozitiv determinată”, avea să declare în „Emoticonul”, într-un interviu realizat de Riky Venturescu, celebrul sociolog tiaglez Haralambie Pieleanu.

- Bagă mai multă emoție în aer! Îi ceru extraterestrul, extraterestrei.

- Mai urc o linie în aparat! se și conformă ea, dar adăugă:

- Nu mai mult, că știi ce urât fac oamenii la emoții!

De sus, din ciuperca lor zburătoare staționară, cei doi au putut vedea cel mai bine lupta epică dintre Terente și Ion. Dar ce luptă!

Mai întâi, se repezi riablezul, îl luă în brațe pe tiaglez și-l trânti cu mare putere în asfalt, afundându-l până la glezne.

Urale puternice și mii de chiote de bucurie se înălțară deasupra oștii din spatele lui. Tiaglezul se desprinsese însă cu ușurință, sări la dușman, îl cuprinse în brațe, îl ridică și-l slobozi apoi pe carosabil, afundându-l până la genunchi. Fu rândul cavalerilor tiaglezi să zăngăne din armuri, lovindu-le zdravăn cu săbiile și ovaționând de dincolo de viziere. Veni tura lui Terente, care se desprinsese și el cu ușurință din asfalt, îl reluă în brațe pe Ion și-l trânti cu o forță și mai mare, afundându-l până spre mijloc. În spate, armata riableză era în delir.

Cu o putere greu de închipuit la vârsta și condiția sa, apăsând energic cu coatele goale pe asfalt, Ion Ionescu ieși sprinten din groapă, se repezi la Terente și reuși să-l îngroape până la gât.

- Dați-mi o sabie! strigă tiaglezul spre cavalerii din spate, care de bucurie și admirație, săreau cât erau ei de grei și își trânteau de asfalt coifurile, făcând ca vulturașii din vârful să sară cât acolo, în toate direcțiile.

- Pe unde o fi umblând Homer ăla? întrebă extreaterestrul, încântat de frumusețea luptei.

- Lasă, dragă, că e foarte bun și rapsodul nostru! zise ea mândră și adăugă precipitat:

- E momentul!

Extraterestrul mânuie butonul din fața monitorului și atunci, dintr-o dată, ca într-o conectare instantanee la o realitate paralelă, tot ceea ce era cu o secundă în urmă acolo, ceata lui Terente, cu corturile și tot calabalâcul, și cavalerii lui Ion Ionescu, cu armuri și saboți de fag, dispăru ca și cum nu fusesse niciodată.

Nimic de pe șosea nu mai amintea de ceea ce fusesse și chiar gropile în care se afundaseră reciproc cei doi eroi disparuseră, în toată hidoșenia lor, circulația se reluase, iar mașinile treceau iarăși într-o direcție și în cealaltă în cea mai desăvârșită pace.

Așa se întâlniră față în față cele două blindate inamice.

Primul coborî exact pe locul fostelor gropi Paris Mumuleanu Baldovin. Era cu o falcă în cer.

- Unde e armata mea civilă? strigă. Unde e Terente Stelaru?

Coborî, după doar o fracțiune de secundă, și Elena Ionescu.

Avea și ea o falcă în cer.

- Dar cavalerii tiaglezi? țipă și ea... Unde e tatăl meu, Ion Ionescu?

De acolo, de sus, de unde pândeau cu maximă atenție, cei doi extraterestri zâmbiră cu înțeles și își trântiră mânuțele străvezii în semn de salut conspirativ.

Furioși, cei doi guvernatori ai cetăților rivale făcură câțiva pași unul spre celălalt. Rămăși pe loc în fața mașinilor, Hector și Hortensia priveau uluiți și erau siguri că Paris și Elena se vor încăiera, se vor lua

la trântă și la pumni, se vor trage de păr. „Tertium non datur!”, gândi riabilezul.

- Nu, Elena! strigă, ca în fața unui mare pericol, Hortensia.

În acel moment, din cer, trecând razant pe lângă ciuperca albă cu picățele albastre, staționată deasupra, se coborî un fulger rotund și ireal care se opri deasupra celor două chipuri furibunde, irizându-le și contopindu-le într-o îmbrățișare pătimașă. „Dragostea are gust de electricitate cosmică!” avea să declare mai târziu tiagleza. „Și e plină de culori”, va mai spune ea.

Îmboldiți instantaneu de forțe interioare năvalnice, cuprinși și ei de luminile blânde ale fulgerului, uluiți de ceea ce vedeau, cei doi adjuncți, Hector Dobrogeanu Serea și Hortensia Bengescu, tâșniră în față, cu gândul de a-și apăra prietenii, dar, în clipa în care fură atât de aproape unul de altul, încât privirile lor să se contopească într-o singură și unică sclipire, se opriră o fracțiune de secundă, apoi, năvalnic, inconștient și pasional, se îmbrățișară. Cele două săruturi paralele porniră să se intersecteze în infinit.

Deasupra perechilor înlănțuite, stolul de păsărele ce-l însoțise până aici pe Ion Ionescu în fruntea cavalerilor săi, singurele personaje care rămăseseră din toate cele prezente în timpul eroicei lupte dintre liderii celor două oști, ciripeau vesele și pline de energii nebănuite, ca și cum ar fi simțit că tocmai li se săduse un nou cer și o nouă liberate.

De și mai sus, din ciupercă, imaginea celor patru pământeni contopiți în doar două entități indefinibile îi făcură pe extraterestri să se îmbujoreze și să se simtă dintr-o dată altfel, cu totul și cu totul altfel.

- Ce frumos ar fi să se întâmple și la noi așa ceva! îndrăzni să rostească Ea. Noi ne înmulțim aiurea, prin clonare.

- Să nu vorbim despre asta acum. Fiecare cu programarea lui! Și, pe urmă, amintește-ți ce spune poetul lor: „Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece”, ăștia suntem noi, Încheie scurt El discuția.

Era clipa în care cei doi se desprinseseră din îmbrățișări, ca dintr-un vis și se îndreptară, confuzi, rușinați, fericiți spre mașini.

Deschizând portierele șefilor, cei doi șoferi inamici își făcură reciproc semnul conspirativ al victoriei. Era prima dată în istoria modernă a celor două cetăți când un riaglez și un tiaglez își fac un semn prietenesc.

Prostie

O pilulă / număr de Jupân Dumitrache

Marius Dumitrache

Se spune că toate fenomenele specifice vieții se supun unui „clopot al lui Gauss”. Așa ne învață știința. Ce nu ne învață știința, este că viața începe prin a fi protejată de părinți cu pastile și se termină supravegheată de alte pastile. Iar ce se întâmplă între cele două cicluri de pilule se cheamă suplimente. Pentru orice slăbiciune a omului am inventat câte ceva să ne fie de ajutor.

Ne dor mușchii, luăm ceva aspirine plus inevitabilele vitamine. Uităm unde am pus cheile de la mașină, luăm lecitină. Dacă Doamne-fereste, neputința ne amărăște în amorul propriu, luăm ginseng, eventual Viagra. Avem Botox, colagen, ultraviolete, ginko biloba, cartilajiu de rechin și câte și mai câte. Pentru uitare, pentru frumusețe, pentru putere și puțință, pentru succes, deochi și cununii legate. Nu am inventat nimic însă pentru prostie. De ce oare? Să fie pentru că omul caută ajutor atunci când își conștientizează slăbiciunile? E foarte posibil! Nu am văzut niciodată un prost grămadă să recunoască cu tristețe acest lucru. Ba din contră. Cu cât e mai „beton” cu atât e mai mândru de el. Am căutat pe net, pe „goagălu” produs de alt exemplar superb al

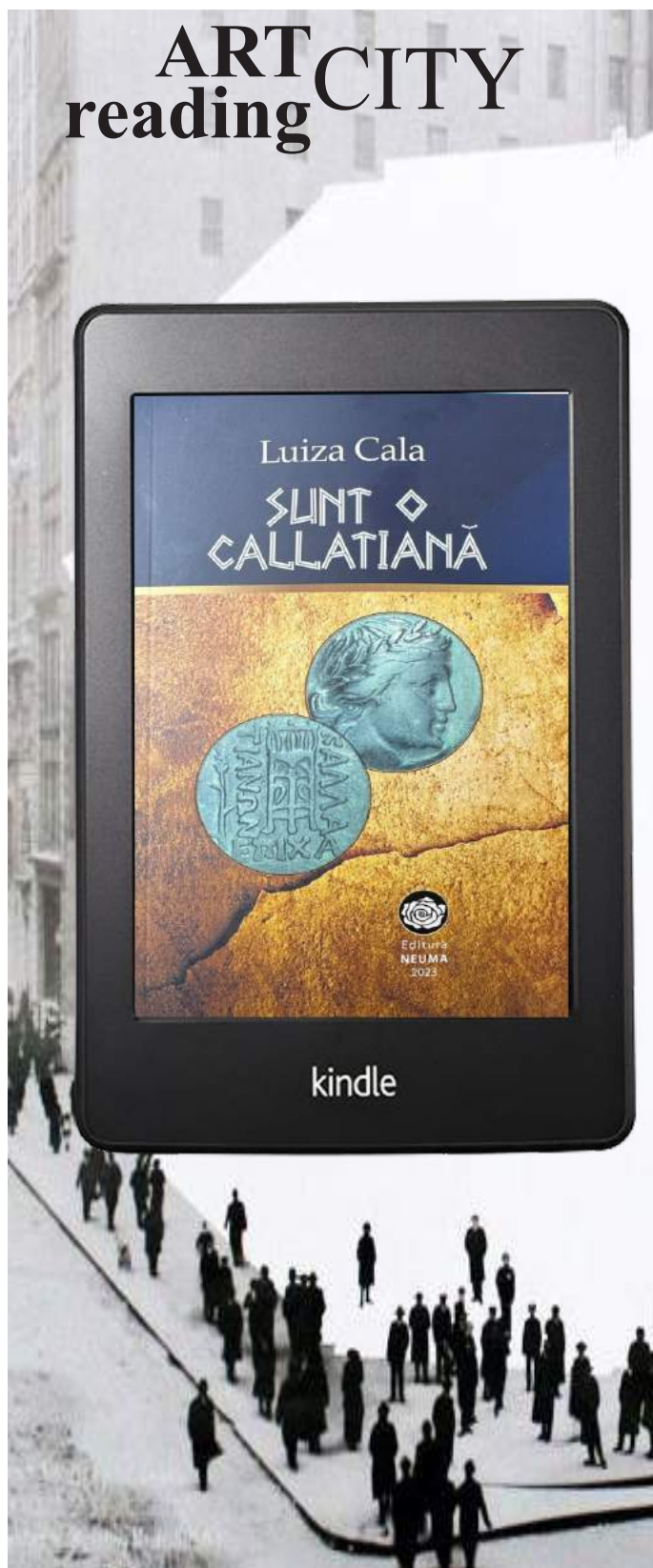
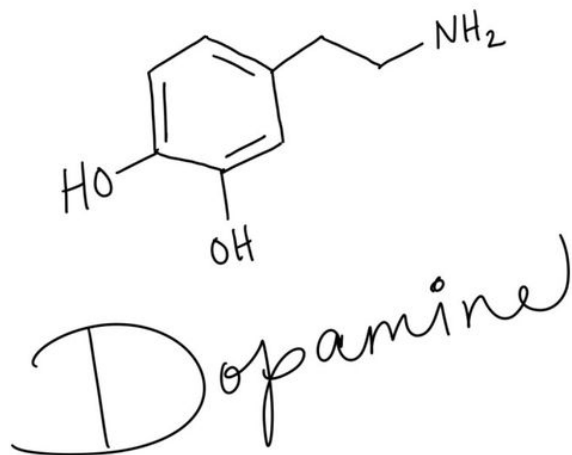
prostiei și inculturii, un tratat despre prostie. Nu am găsit nimic. Chiar m-a surprins, pentru că nu mă așteptam că „prostia care ne mănâncă ficiaii” să nu fi fost tratată științific, într-un mod organizat.

Chiar am întrebat în stânga și-n dreapta fără nici un rezultat. Se pare că prostia este foarte greu de sistematizat, de catalogat. Îmbracă o varietate atât de mare de forme încât este imposibil de cuantificat în formule sau prin calcule laborioase. Este cel mai adesea surprinzătoare. Nu ați

remarcat niciodată că idiotii gândesc în afara sistemului? Depășesc paradigma și inventează lucruri imposibile. Democrația este una din marile lor realizări. Un sistem politic și social în care fiecare trebuie să-l asculte pe fiecare, iar minoritatea să se supună majorității. Vi se pare că așa se întâmplă în realitate? Aproape peste tot în lumea civilizată minoritățile sunt protejate în plus prin comparație cu majoritatea. Și regula asta o găsim peste tot.

Dar știți care este paradoxul? Că proștii formează majoritatea, iar pe ceilalți nu-i protejează nimeni. Și dacă faci un sondaj, nimeni nu-și dorește să facă parte dintr-o minoritate. În condițiile astea avem două variante. Ori învățăm să jucăm teatru, ori cineva inventează o pastilă care să ne prostească. Aș merge pe prima variantă pentru că măcar nu e definitivă și când rămân singur aș vrea să pot fi eu însumi, fie și doar pentru câteva momente. Cred că de asta există și zicala „Să fii deștept o dată-n zi!”. Știu că nu-mi va folosi la nimic, dar măcar așa, de „sanchi”.

Pulsații și evanescență

Octavian Mihalcea

Printre poeziile lui Gheorghe Bacalbașa vom afla explicitări ale relației personale cu varietatea lumii literelor, ironia pigmentând acești pași însoțiți nu de puține pericole.

În volumul *Masa zarafului (Tracus Arte, București, 2023)* este vorba despre poezie și nuditatea vieții, cu irumperile (adeseori inavuabile) pe care le presupune condiția sublunară. Poetul alege detalii cu valoarea esenței, dintr-o atmosferă atât de eclectică. Abordarea lirică a lui Gheorghe Bacalbașa aduce în prim-plan sinteza aparte dintre fina observație mundană și ceea ce poate fi metaforizat pe parcursul ființării noastre. La un anumit nivel, canonul literar ar putea să lipsească: În bostănăria poezilor/ Nu contează cine-i mai mare/ N-avem tată, nici mamă/ Ne tragem puterea din humă/ Ne îndulcim seva din soare/ Fiecare cu sâmburii lui/ Sâmburii substanței poetice/ Cu toții avem coaja verde/ Miezul roșu/ Și-n centru cocoșul/ Cu toții/ Mari sau mici/ Ca niște calici/ Implorăm cititorul/ Ne închinăm fiecăruia/ Aceluiași zeu/ Baștanul baștanilor/ Bostanul bostanilor!/ Mihail Eminescu/ E greu (**Bostănăria poezior**). Esenin, Rimbaud, Bacovia, Arghezi, Ion Barbu și Nichita Stănescu apar drept personaje în

cartea lui Gheorghe Bacalbașa, poeziile pe care aceștia le însuflețesc neputând niciodată să ne lase indiferenți. Părțile problematice ale istoriei sunt acut reliefate. Iată un exemplu, în atât de personala tușă a celui ce ne face cunoscută *Masa zarafului: Noi suntem copii născuți pe vremea războiului/ Crescuți sub domnia lui Ana și Dej/ N-am cunoscut hârtia igienică/ Ne-am șters cu ziarul Scânteia/ Până ni s-a imprimat pe cur/ Slova de plumb a Partidului/ Suntem un artefact al istoriei/ Mai important ca piatra de la Rosetta/ Și codul lui Hamurabi/ Bucile noastre sunt ca o carte deschisă/ Cu slova de plumb a Partidului. (**Slova de plumb a partidului**). Tarele comportamentale autohtone vor fi neîncetat puse pe tapet, cu vitriolări binemeritate din partea autorului.*

Domnul Dumnezeu și Dracul își împart influența asupra sufletului românesc.

Cumva în alt registru, Gheorghe Bacalbașa dovedește expresivitate prin regiunile evanescenței lirice: *Alburii spălăcit/ Geana roșie/ Mereu crescătoare/ Întunericul mare/ Mor noapte de noapte/ Nasc zi de zi/ Rotundului de soare// La nașterea zorilor/ Împarte umbre lumina/ Trecătorilor/ Mărturii// Toată noaptea/ mi-au fulgerat*

cerul/ țipând ascuțit/ pescărușii/ din zori/
 I-am prionit/ De cuvinte. (**Rotund**). Altfel,
 e accentuat programatic tot ceea ce ține de
 plăgile sociale, de rezultatele unor politici
 contestabile. Erotismul ar putea constitui o
 particularitate salvatoare. Undeva în carte
 recunoaștem neuitatele pulsații din Vama
 Veche. Mai găsim și o formă de coabitare
 a celor plecați cu cei încă rămași, prilej
 pentru reverii complexe. Caracterul frust
 care parcurge poeziile nu poate fi decât
 tonifiant. Impactul clipei exclude orice
 eludare, în felul acesta gândul poetic fiind
 hipertrofiat. Imediat, flama ascensională
 proprie feminității: *O femeie/ Poate fi
 împărțită/ De mai mulți bărbați/ Un bărbat/
 Nu poate fi împărțit/ De mai multe femei/ Nu
 există temei/ Una, doar una/ Va purta peste
 ape/ Ca pe o pradă/ Bărbatul în gheare/ Ca
 să-l țină aproape/ Femeia, vultur de mare.*
 (**Femeia, vultur de mare**). Taine sepulcrale
 planează neîncetat asupra substanței lirice
 a volumului pe care ni-l propune Gheorghe
 Bacalbașa. Toate se petrec între întuneric
 și lumină, nuanțe ce rodesc incontestabilul
 poeziei.

Tegument

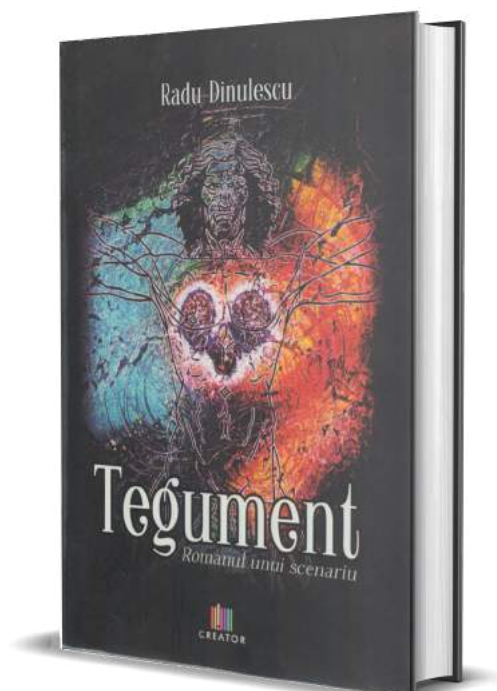
Undeva în anii șaptezeci ai secolului trecut doctorul Lupu fost șef al Ginecologiei din Galați originar din părțile Bistriței și Năsăudului povestea despre prima creație literară a lui George Coșbuc. Elev la liceul maghiar din Bistrița, a primit ca temă o compunere care să cuprindă verdele, albul și roșu, culorile drapelului unguresc. Pe o pajiște verde un câine alb își lingeă pata roșie a scris viitorul poet și a fost eliminat din școală pentru o săptămână. În mod normal l-ar fi exmatriculat, ne explica cu mândrie doctorul Lupu dar totuși tatăl său era protopop ortodox de Năsăud și autoritățile voiau să evite scandalul.

În creația „Tegumentul” (Romanul unui scenariu) Editura Creator. Brașov 2022 Radu Dinulescu ne prezintă precum Coșbucul din tinerețe o operă în trei culori (la propriu), scenariul în vișiniu, romanul cu negru și dacă albinele ar putea fi considerate la rândul lor o culoare, o a treia parte în albine, comentariul din off al scrierii celor două și al încadrării în canon, în care Dinulescu ne face complici pe noi cititorii.

Ca să încurce și mai mult lucrurile cartea este ilustrată cu imagini generate

Gheorghe Bacalbașa

pe computer ale prietenului său Armand Richelet-Kleinberg, menite să susțină scenariul care devine la rândul său un personaj savuros și credibil al romanului, probabil partea cea mai valoroasă a acestui tort diplomat așezat în straturi întrepătrunse. Mărturisesc că nu mi-a fost dat să citesc până acum un scenariu de film. Am citit piese de teatru dar acest lucru este cu totul altceva. La baza piesei de teatru stă replica, cărămida

construcției dramatice rămâne cuvântul. Se ridică întrebarea dacă un scenariu de film poate fi o creație de sine stătătoare sau este numai o parte a unui întreg. La această dilemă Radu Dinulescu nu ne oferă un răspuns în partea scrisă cu albine a volumului, cea care ne explică cum se structurează în cele cinci ritmeme un scenariu (IATC dixit). Oricum scenariul este hollywoodian și producerea unui film după acesta ar costa pe măsură, motiv care explică de ce își plimbă creația de peste un deceniu la diferite vederi în încercarea de a reuși în sfârșit s-o mărite.

Poate de aici și obsesia pentru „Hollywoodul” lui Charles Bukovski în care acesta își expune avatarurile apariției pe lume a filmului bazat pe scenariul său, cu o cruzime ingenuă dându-i pe toți pe goarnă cu nume reale cu tot. Lecția lui Bukowski și-a însușit-o Dinulescu în roman care nu este romanul scenariului, ci al vieții sale de regizor, călător prin diverse teatre de provincie și a României anilor celui de al treilea mileniu. Ni se oferă în palmă cu bunele și cu relele, cu ingenuitate și fără rușine. Un roman îngrozitor de românesc în sensul bun al cuvântului.

El-autorul, Neli din Ferentari, Armand din Belgia sunt personaje vii și credibile născute din contemplație sinceră și adevăr. Peste istoria vieții de zi cu zi a personajului Radu Dinulescu irumpe fantasticul atât sub forma obsesiilor și temerilor subconștientului omenesc, cât și monstrul de neînchipuit Covid 19 care a depășit cu mult ce ar fi putut zămisli imaginația noastră. Și toate se rostogolesc ca un ghem împreună. Pe o pajiște verde Radu Dinulescu deapănă o poveste. Citiți-o, se petrec lucruri interesante.

Nu o să vă pară rău.

Istorie pentru viitor

Ghiță Nazare

Albumul *Cimitire și morminte creștine în Galați*, semnat de prolificul istoric și cercetător pr. Eugen Drăgoi, este o carte de istorie cu semnificații aparte, oferind viitorului mostrele trecutului, ca o expresie a continuității perene între noi cei de ieri, noi cei de azi și noi cei de mâine de la Dunărea de Jos. Astfel, pr. cercetător Eugen Drăgoi face și prin această carte dovada erudiției sale, ca de altfel prin toate volumele semnate până acum. Câteva argumente sunt grăitoare: bibliografia utilizată însumează aproape 250 de surse arhivistice, izvoare, documente editate și inedite, lucrări generale și speciale, studii și articole; albumul asupra căruia facem aceste considerații beneficiază de un aparat critic foarte bogat, peste 300 de trimiteri bibliografice; preocupările pr. Drăgoi privind tema respectivă se întind pe o perioadă de peste 30 de ani, timp în care a publicat nu mai puțin de 28 de cărți, studii și articole.

Curiozitatea științifică a tuturor celor care vor citi cartea pr. Eugen Drăgoi, specialiști, pasionați de istorie sau lectori ocazionali, în mod deosebit gălățeni, poate fi stimulată chiar de spusele autorului în Introducere: „Cel mai important târg și port

medieval din sudul Moldovei, Galațiul, avea o populație creștină încă din primele secole ale pătrunderii Evangheliei lui Hristos în aceste locuri. Dovada o reprezintă descoperirile făcute în situl arheologic de la Bărboși a unor obiecte (cruciulițe de sifed și opaiț cu insemne creștine) date de specialiști în prima jumătate a secolului al III-lea” (p.14), cimitirile creștine din Galați fiind o continuare firească a necropolelor romane din spațiul vechii așezări de pe malul Dunării. „Mănăstirile și bisericile de mir din Galați - spune preotul Eugen Drăgoi – au avut de la ctitorirea lor, fără nicio îndoială, cimitire în jurul lor, fapt dovedit de informațiile pe care le cunoaștem, începând cu prima jumătate a secolului al XV-lea.”

Cele peste 150 de pagini ale Albumului (text și foto-peste 100 de imagini), sunt structurate în trei capitole: Cimitire mănăstirești (Mănăstiri dispărute, Mănăstiri existente, Foste mănăstiri-astăzi biserici parohiale); Cimitire ale bisericilor de mir din Galați (Biserici dispărute, Biserici existente astăzi, Filești); Cimitire funcționale din Galați în anul 2021 (Cimitirul „Eternitatea”, Cimitirul „Ștefan cel Mare”, Cimitirul „Sfântul Lazăr” și Cimitirul „Cătușa”).

Cartea provoacă cititorului o mare emoție, din informațiile transmise aflăm că zilnic pășim pe pământul care eternizează oasele înaintașilor noștri, că în cimitire, sub temelia bisericilor și a mănăstirilor, sub clădirile impunătoare ale urbei se află istoria noastră de sute și mii de ani, ca o mărturie pentru urmași, ca o mărturie a continuității locuirii la Dunăre.

Între bisericile mănăstirilor dispărute, părintele Drăgoi prezintă documente care atestă existența acestora în timp: biserica mănăstirii „Sfinții Arhangheli” (1429), biserica domnească „Sfântul Dimitrie”, ctitoria voievodului Vasile Lupu (ante 1641), biserica mănăstirii „Sfântul Gheorghe” (mijlocul secolului al XVII-lea), demolată în anul 1962; între bisericile mănăstirilor existente este menționată biserica mănăstirii „Sfinții Arhangheli” – Metoc, construită între anii 1801-1905). Mai multe pagini sunt afectate fostelor mănăstiri, astăzi biserici parohiale: mănăstirea „Precista”, având hramul Adormirea Maicii Domnului, biserica fostei mănăstiri „Sf. Ierarh Nicolae”, ridicată în prima jumătate a secolului al XVII-lea, biserica fostei mănăstiri „Mavramol”, ctitorită de voievodul Constantin Duca, în anul 1702. Între bisericile dispărute sunt amintite: biserica „Sfinții Voievozi Vechi”, ridicată între anii 1864-1876, demolată în anul 1963, biserica „Cuvioasa Parascheva” („Sfânta Vineri”), construită în anul 1856, distrusă de bombardamente în anul 1944, trei biserici cu hramul „Sfântul Ilie” și o biserică închinată „Sfântului Ioan Botezătorul”, construită în anul 1831. Evident, bisericilor existente astăzi, părintele Drăgoi și colaboratorii, acordă un spațiu generos, aproape 25 de pagini: „Vovidenia”, „Sfântul Spiridon”, „Sfinții Apostoli”, „Sfântul Haralambie”, „Buna Vestire”, „Sfinții Împărați Constantin

și Elena”, „Izvorul Tămăduirii”, „Sfinții Trei Ierarhi”, „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon” și biserica din Filești cu hramul „Sfânta Treime”.

Ultima parte a lucrării, aproape 50 pagini, oferă informații consistente referitoare la cele patru cimitire din Galați: „Eternitatea”, „Sf. Lazăr”, „Ștefan cel Mare” și „Cătușa”. Menționăm în acest context, apreciativ, și marea disponibilitate a autorului de a colabora în realizarea acestei lucrări cu un mare număr de specialiști și fețe bisericești, conferind și mai multă credibilitate conținutului științific al lucrării. Felicitări autorului, succes cititorilor la lectură!

Albumul „Cimitire și morminte creștine în Galați” reprezintă, așa cum precizează și IPS Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, în Prefața lucrării, o „memorabilă aducere-aminte de faptul că suntem muritori cu trupul, până la obșteasca Înviere și că se cuvine să nu-i dăm uitării pe cei dragi din propria familie și din cea a neamului” (p.8). De asemenea, merită felicitări și Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos pentru calitatea de un deosebit profesionalism în realizarea lucrării.

Dobrogea mea - poezie fără sfârșit

Daniela Ungureanu

Așază-te o clipă pe-o creastă mai golașă
Să-ți povestesc, străine, cum e la mine-
acasă,
În capătul de țară.
Eu m-am născut aici, într-un ținut
preasfânt,
În Dobrogea aridă, pe acest vechi pământ
Ascuns ca o comoară.
Părerea mea ți-o spun, când a creat
Pământul
Rămaseră lui Dumnezeu doar apa, lutul și
cu vântul.
Și uite ce-a decis.
Le-a luat din Rai, amestecându-le în palmă
bine:
-Veți coborî spre Istru, c-o parte chiar din
Mine!
Și le-a trimis.
Apa, a luat din palma divinității puteri
vindecătoare,
Croindu-și drum spre suprafață-n izvoare
tămăduitoare
Și în fântâni de leac.
Vântul, ne-a coborât semințe de flori din
Eden și acuma le sporește,
Iar suflu-i cu ecou de înger, nicicând nu

contenește,
Decât o dată la un veac.
În lut, sădit-a Domnul, spre-a ne-ntări
credița
Vlăstarul unui pom pe-al cărui ram să-ți
legi cu-n șnur dorința
Iar ea se-ndeplinește.
Oricât ai cerceta acest ținut în lung și-n lat,
La fiecare pas, din stâncă, uscăciune,
pământ abandonat,
Câte-un miracol se ivește.
Vezi dar, din plăsmuire Își puse Creatorul
Magia ce te face să-i duci întruna dorul
De-ai cunoscut acest meleag.
De-ai pus picior la mal sau te-ai uitat
vreodată
La Dunărea-n vărsare ce trece-nvolburată,
Vei reveni, pun rămășag.

De-asta, primul gând ce-ți vine-n minte e
neclar
Că-i deopotrivă magic, dar și aspru, puțin
duplicitar,
Ca părțile ce îl compun.
Ia-ți timpul convenit să îl cunoști, e unicat
Divinul se arată doar ochiului format,
Doar sufletului bun.

Te uiți cât ți-e privirea făcut-o dată roată
Ca să-nțelegi cum Dobrogea-i așa de
minunată
E-o bună ipoteză:
Îndreaptă-te-nspre soare să vezi lanțul
muntos.
Deși e ros de timpuri, Hercinicul e fabulos
De la orogeneză.

Dar vino mai aproape, nu sta așa ferit,
Privește cum natura sculptează în granit
Cu vânturi neoprite
Figuri închipuite ce spun povești de drag
Despre un ciobănaș ce cântă din fluierul de
fag
Iubitei împietrite.

Alături, socotind faimoși ani ce trecură,
Stă Sfinxul dobrogean, tronând peste-
ntinsură
Și falnici monoliți.
Precar li-i echilibrul și greu e de crezut
Că de o mână sfântă ce nu e de văzut
Sunt sprijiniți.

Te uită la picioare și vezi în piatra seacă
Flori fragede ce caută un strop micuț de
apă,
Curtate de-o insectă.
Tresalți când ochiu-ți cade pe muchii
crenelate,
La pas pe lângă remarcabili megaliti și
piscuri erodate
În trecere discretă.

Prin stepa dobrogeană, endemicele plante
Te însoțesc pe-urcușuri și mai apoi pe pante
Prin peisajul relictar.
Ascute-ți bine simțul, magnificul naturii
Merge și mai departe, în inima pădurii,
Către gorunul secular.

Cum vechiul și cu noul aici se împletesc,
Pornim din vârf de munte spre alt tărâm, la
fel de pitoresc,
Spre Delta minunată.
Cu-ntinderi mari de ape, cu ochiuri cris-
taline,
Cu straturi de siltite și de argile fine.
Îți pare fermecată.

Pe luciul de smarald, ici-colo plutind lent
E câte-o insulă de plaur purtată de curent,
Lipsită de deviză.
Tu, derutat de ape, ascultă murmurul de
cherhanale
Și torsul de motor al unui cuter tragând
bărcile din mare
Pe lângă o baliză.

Prin sălcii poleite cu argint, întinsă-i seaca
lui Ivan pescar
Ce vine la trei zile-n răsărit, sperând să ia
un morunaș, măcar
De-un borș lipovenesc.
Te-apleacă peste lotcă, ascunși în frunzi de
nufăr, găsești ciulini de baltă.
Doi metri mai încolo, în păpurișul des, roi
de țăntari te-asaltă
Cu bâzâitul nefiresc.

Asta nu-i tot, se-arată demiurgul și-n alte
locuri sfinte.
Doar câteva exemple-ți mai dau, ce-mi vin
în minte
Dintr-o suflare:
Tropaem Traiani sau Muntele de cretă,
peșteri cu habitate extraterestre,
Masivele ce-au fost pe vremuri fund de
mare, bisericuțele-ngropate sau rupestre,
Toate sunt o mirare.

Construcția palatului destinat CEC

Radu Moțoc

Casa de Depuneri și Consemnațiuni a funcționat la început în trei încăperi puse la dispoziție gratuit de Ministerul Finanțelor, în palatul său.

Pe la sfârșitul anului 1865 se mută în hanul Șerban Vodă, pe locul unde se află actualmente Banca Națională.

La scurt timp, noul local s-a dovedit și el neîncăpător, față de extinderea rapidă a operațiunilor financiare, ceea ce determină conducerea Casei să clădească un local propriu.

Fig. 1 Fațada Casei de Depuneri și Consemnațiuni

Inițiativa construirii localului a fost luată în 21 dec. 1869 de către o comisie din care făceau parte: P. Mavrogheni, Ion Ghica, Menelaus Ghermani, M. Grădișteanu și N.A. Nicolescu. Pentru construirea acestui edificiu s-a alocat un prim fond de 20.000 de lei noi, pentru achitarea planurilor de construcție. Până în anul 1875 a fost adunată suma de 150.000 de lei și din bugetul anului 1875 au fost prevăzuți alți 100.000 de lei, pentru achiziționarea terenului

necesar în centrul Capitalei.

După licitație făcută pentru construirea acestei clădiri, piatra fundamentală a Palatului a fost depusă în anul 1875. Dar după amploarea crescândă a operațiunilor Casei, s-a decis dărâmarea acestei clădiri și construirea unui nou palat, mult mai încăpător.

Primul local a fost construit pe locul bisericii *Sf. Ion cel Mare*, cumpărat de la Primăria Capitalei.

Această biserică a fost restaurată de Constantin Brâncoveanu în anii 1702-1703, după care, degradându-se, a fost demolată în anul 1875. Pe acest loc s-a decis în 1891, construirea noului palat, prin dărâmarea celui vechi.

Fig. 2 Holul central

Piatra fundamentală a noii clădiri s-a așezat în ziua de 8 iunie 1897, în prezența Regelui Carol I și a Reginei Elisabeta. Au fost prezenți și membrii guvernului, prezidat de Dimitrie Sturdza.

Cu întocmirea planurilor de construcție a fost însărcinat arhitectul **Paul Gottereau**, cel care a fost responsabil și de lucrările Palatului Cotroceni și Bibliotecii Centrale Universitare.

Arhitectul francez era un adept al academismului, dar folosea adesea și elemente neoclasice. Execuția lucrărilor a fost încredințată arhitectului **Ion Socolescu**.

Acest arhitect a fost cel care a pus bazele Societății arhitecților români, fiind și președintele acesteia. În anul 1892, este cel care înființează prima școală de arhitectură românească.

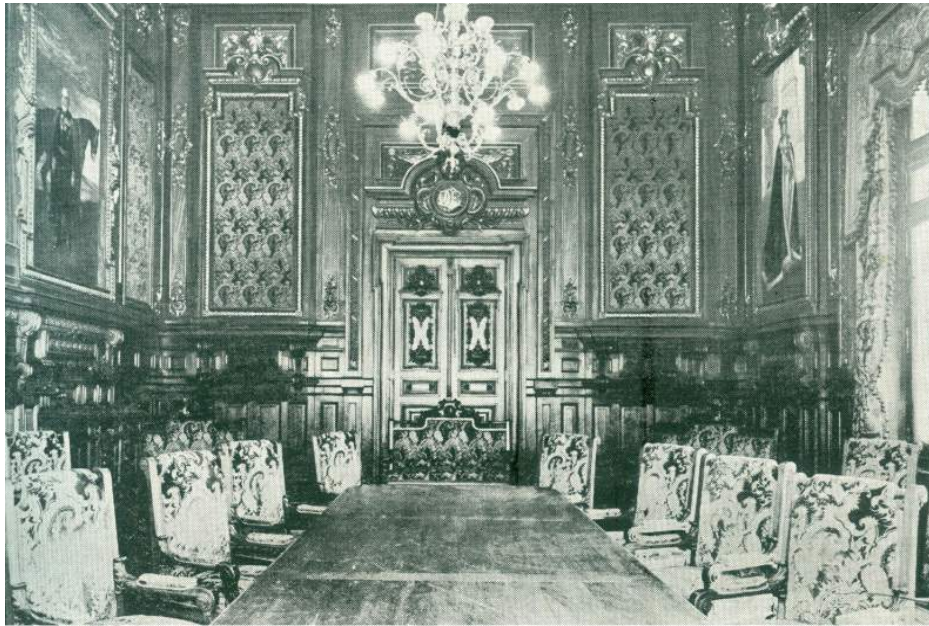

Fig.3 Sala festivă

Discursul **Regelui Carol I** a fost reprodus în volumul **Istoricul Casei de Depuneri și Consemnațiuni**, din care consemnăm câteva pasaje interesante:

„De mult era simțită în patria noastră lipsa unui așezământ în care tot românul să-și păstreze cu deplină încredere prisosul muncii sale.

Astăzi, 8 iunie 1897, Noi, Carol I, din grația lui Dumnezeu și voința națională Rege al României, în prezența Reginei Elisabeta, am pus cu ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu, piatra fundamentală a noului edificiu.

Ordonat-am Noi ca acest Document să se facă în două exemplare identice, din care unul, întărit cu sigiliul mare al Statului, să fie depus împreună cu tabla vechii inscripțiuni în temeliiile edificiului, iar celălalt, întărit cu sigiliul mare al Statului, să fie încredințat spre păstrare Arhivei Statului din București.

Acest act a fost scris de **V.A. Urechia**, secretar, profesor, Președintele Consiliului de administrație al Casei”.

Recepția palatului a fost făcută în anul 1900. Realizat în stil eclectic, cu cupole din sticlă și metal, îmbină armonios numeroase elemente specifice stilului arhitectural francez.

Cupola centrală, construită din sticlă, pe lângă valoarea estetică, are și un efect acustic special al sălii, unde au fost amplasate ghișeele. Astfel, sunetul se înalță spre cupole și nu pe orizontală, pentru ca funcționarii și clienții să nu fie auziți de prea mulți *curioși*. Holul putea găzdui peste 400 de persoane.

Fațada și intrarea principală sunt realizate din piatră masivă și marmură de Dobrogea. Intrarea principală găzduiește două sculpturi, una îl reprezintă pe zeul comerțului, **Mercur** și a doua pe zeița agriculturii și prosperității, **Demeter**. Aceste lucrări au fost realizate de sculptorul **Athanasie Constantinescu**.

Fig. 4 și 5 Regele Carol I și Regina Elisabeta

Holul mare a fost decorat cu o pictură murală reprezentând **zeița Fortuna**, realizată de **Mihai Simonidi**.

Fig 6 Plafonul din Sala Festivă

În **Sala Festivă**, pe pereții laterali, au existat, până în anul 1948, portretele **Regelui Carol I** și al **Reginei Elisabeta**, pictate tot de **M. Simonidi**. Mai erau pictate și portretele **Regelui Ferdinand** și al **Reginei Maria**, realizate de **Costin Petrescu**. Odată cu venirea comuniștilor la putere, aceste patru portrete au fost acoperite cu vopsea.

Fig. 7 și 8 Regele Ferdinand și Regina Maria

Una dintre cele mai frumoase încăperi din palat este **Sala de consiliu**, care găzduiește o serie de decorațiuni din lemn de nuc sculptate.

Piesa de excepție este opera alegorică „**Fortuna distribuie bunurile României în urma Independenței**”, amplasată pe tavanul sălii, fiind lucrată pe pânză, care se poate lipi pe ziduri.

Aceasta este o altă lucrare a lui **Mihail Simonidi**, cu care a câștigat medalia de argint la Expoziția Universală de la Paris din anul 1900.

În prezent, acest sediu al **CEC Bank** are și un muzeu, care găzduiește obiecte importante din istoria **Căsei de Economii și Consemnațiuni**, precum produse bancare, începând din anii 1880, seifuri din perioada interbelică, documente originale de ordin financiar.

Smaranda Brăescu - Regina Văzduhului

Gheorghe Felea

Despre Smaranda Brăescu puțini români știu că a fost unul dintre marile modele de conștiință, demnitate, jertfă și pasiune ale istoriei primei jumătăți a secolului XX, un reper uman singular caracterizat, printre altele, de o verticalitate morală și de o religiozitate rar întâlnite de-a lungul vremii. Întrucât inegalabilul Nicolae Iorga afirma cu just temei că „este bine să i se vorbească unui popor de oamenii săi mari”, vom prezenta doar câteva aspecte ale existenței *Reginei Văzduhului*, această adevărată eroină care a „depășit limite de neimaginat la vremea ei în domeniul aeronauticii,” cum sublinia generalul - locotenent (ret.) Dumitru Prunariu în 2022, cu prilejul Anului „*Smaranda Brăescu*”.

Același titan al istoriografiei românești, Nicolae Iorga ne amintea că „oamenii mari s-au născut în case mici.” Este și cazul Smarandei Brăescu „o codană brunetă și cârnă, cu aspect de modestă și timidă școlăriță”, născută la 21 mai 1897, ca al optulea copil (de fapt al șaptelea, pentru că a avut un frate geamăn!) al unei familii de răzeși din satul Hănțești, comuna Buciumeni, din fostul județ Tecuci. Eroina noastră, Maranda (așa apare în actul de naștere dar

era alintată Mândița), între anii 1924-1928, a absolvit cursurile Academiei de Belle Arte din București, urmând exemplul fratelui său, pictorul Tache Brăescu, apreciat de către însăși Regina Maria, cea care i-a aprobat acestuia o bursă de studii la Roma pentru aprofundarea cunoștințelor de arte plastice.

Viitoarea primă femeie-parașutist a României s-a îndrăgostit iremediabil de zbor la vârsta de 15 ani, într-o zi de sfârșit de Florar, pe „Șesul iarmarocului” din Bârlad, unde l-a văzut întâia dată pe inginerul-aviator Gheorghe Negrescu, aterizând, spectaculos, cu un avion Farman. „Vreau să fiu pilotă și să am avionul meu!”, asta le-a spus entuziasmată Mândița părinților ei. Acest ideal, așa cum ne previne Sorin Turturică în excelenta lucrare „*Aviatoarele României*. Din înaltul cerului în beciurile Securității” era specific „unor frumoase nebune ale epocii:fete încăpățânate, îndrăznețe, care priveau dincolo de timpul lor”.

În satul de baștină Hănțești, consătenii o dezaprobau în cor:pe fata lu' Brăescu – „care de mică avea apucături rele, de băiețoi” – în loc să-și vadă de-ale ei, sărise „cu umbrela din arioplan”. Păi, treabă de fată era asta? În vara lui 1928, când îndrăzneala Smarandei a intrat în

istorie, reacția contemporanilor, mai cu seamă a aceloră din mediul rural, nu putea fi decât aceasta: „în loc să se „liniștească” și să se facă învățătoare, vrea să fie pilotă și parașutistă; auzi, năzbâtie! Mulți le-or fi zis, măcar, așa, în barbă: Niște nebune!”

Așa cum aflăm din «Jurnalul celebrei Smaranda Brăescu», publicat de Ana Maria Sireteanu și Tudor Sireteanu, chiar ea declara, pe 14 octombrie 1931, revistei „Ilustrațiunea Română”, „Unii m-au considerat o excentrică, alții poate chiar o nebună. Dar eu mi-am văzut de drumul pe care aveam să-mi găsesc idealul și mulțumirea mea sufletească. N-am bătut recordul nici pentru glorie, nici pentru premii. (...) Nu știu dacă un record mondial feminin este o ispravă tocmai atât de mare (...). Totuși, ne conferă un drept în concertul mondial al parașutiștilor și al sportivilor, care trebuie să ne dea și nouă românilor considerația meritată.”, Inteligență, finețe, modestie, înțelepciune, patriotism regăsim în toate aceste fraze ale ei, pentru că tânăra Brăescu era, deopotrivă, și o fire vizionară, care încerca din răzputeri să construiască, prin faptele sale impresionante, fâgașul solid al viitorului în parașutismul național.

Istoria a reținut-o ca pe o temerară, o învingătoare – dar să lupti cu oamenii, cu epoca și cu mentalitățile, ei bine, asta n-a fost deloc simplu. În realitate, ascensiunea ei, la propriu și la figurat, a fost, cel puțin în primă fază, un lung șir de audiențe la mai marii zilei și ai aviației. Iar reacțiile acestora, dar și ale contemporanilor, au avut același mesaj: „...vezi-ți, domnișoară, de școală, dacă ești școlăriță, sau de funcție, dacă ești angajată de undeva”, „Prețuiește sfaturile mele și cred că vei recunoaște mai târziu, când te vei mai liniști, că numai spre binele dumitale am vorbit”, „oricât ar fi tăria fizică a unei femei, totuși va rămâne întotdeauna

inferioară bărbatului din pricina unei sensibilități care o împiedică să-și domine nervii”.

Factorii de decizie din aviația românească erau categorici: „țara nu are avioane de izbeliște”. Era, deci, nu greu, ci foarte greu pentru o fată să cucerească cerul în primele decenii ale secolului XX.: „Femeile României interbelice merseseră prea departe cu emanciparea. Doreau, nici mai mult, nici mai puțin, să piloteze avioane sau să sară cu parașuta. Să facă ceea ce doar unii bărbați – cei adevărați îndrăzneau! Desigur, era o diferență clară ca lumina zilei: ei erau curajoși, ele doar inconștiente. Îngrădirile bărbaților alimentau frustrarea multor femei; reușitele femeilor alimentau frustrarea multor bărbați. Și ei se întrebau: la urma urmei, ce doreau ele să demonstreze? Destul de mult! „Ele erau egale cu ei, iar prin ignorarea acestui adevăr, timp de secole omenirea renunțase la jumătate din potențialul ei”. Mândița a început demersurile la Școala de aviație din Tecuci, unde i-a spus comandantului, colonelul Enescu Athanase, “Vreau să fiu pilotă!”. Acesta a trimis-o să se adreseze “organelor superioare de la București”. “Mă voi duce și acolo și nu mă mai înapoiez până nu reușesc!” și-a spus Mândița, nevoită să renunțe pentru moment la aviație și să se îndrepte către parașutism. „...eu cred în steaua mea și Dumnezeu a ținut cu mine și cu steaua mea...” Luni la rând, Smaranda a bătut la ușile mărimilor din aeronautica militară (școli civile de zbor nu existau, în acel moment, în România). A fost primită de diverși comandanți – oameni serioși, cu războiul făcut și cu pieptul plin de decorații – care i-au explicat că aviația era o treabă grea, pentru bărbați adevărați. La insistențele fetei, i s-a replicat că „Țara nu are avioane de izbeliște!” și a fost trimisă la plimbare. Probabil că mulți ar fi renunțat în fața atâtor bariere. Nu și Smaranda, care

a găsit o cale indirectă de a se apropia de aviație: parașutismul. A împrumutat bani de la o cunoștință și a mers la Berlin, la renumita fabrică de parașute Schröder, unde Otto Heinecke era instructor. Româncea și-a cumpărat parașuta cu numărul 7198; cu care a făcut și primul salt. Era 5 iulie 1928. A mers pe un aerodrom din apropiere și a urcat într-un avion însoțită de instructorul Heinecke. Sosise momentul pe care îl așteptase atât de mult, dar abia la al treilea „Springen-Siel!” al lui Heinecke și-a făcut curaj și s-a aruncat în gol. Câteva secunde mai târziu a simțit cum i s-a deschis parașuta, România devenea astfel a patra țară europeană care avea o parașutistă, după Franța, Cehoslovacia și Elveția.

De fapt, întregul parcurs teluric al Smarandei a fost așezat sub semnul unui continuu martiriu personal, o cunună grea, de o duritate aparte, cu mult peste cea a muritorului de rând, cunună căreia, cu inteligența și harul dăruite de divinitate, i-a înțeles în mod deplin semnificația complexă, acceptându-i, în integralitate, deopotrivă, umilința specifică pătimitorilor creștini și... spinii.

Smaranda s-a luptat, neâncetat, până la finalul drumului, pentru ca visele-i lăuntrice să prindă contur real și nicidecum să fie năruite, cu bruschețe și răutate, de nenumăratele piedici ivite în față?!... În acest sens, cuvintele Regelui Carol al-II-lea, rostite în luna martie a anului 1933, după obținerea la Sacramento a recordului mondial absolut la parașutism, sunt edificatoare: „Știu cât te-ai zbatut și tot ce-ai suferit. Meritul îți este cu atât mai mare, cu cât mai însemnate au fost obstacolele care ți-au stat în cale.”

Puțini au iubit-o cu adevărat și sprijinit-o pe Smaranda Brăescu în timpul vieții, spre a-și atinge visul – acela de a zbura.

Pentru mulți dintre cunoscuții aristocrați ai timpului, Smaranda Brăescu era o simplă... țărancă. Numai că țărancă din Hănțești (Galați) a scris actul de naștere, practic, pentru parașutismul românesc și mondial, așa cum nu o mai făcuse nimeni până atunci. Din această perspectivă deosebit de relevantă, anume aceea a construcției individuale de imagine și identitate, Smaranda Brăescu a conturat, cu o credință și un sacrificiu ieșite din comun, liniile de forță ale destinului, în momente când a fi pionier într-un domeniu inaccesibil femeilor reprezenta o dovadă nu doar de curaj nemaiîntâlnit, dar și una de schimbare categorică de paradigmă.

Conștiință înaltă, dublată de o moralitate exemplară și de o religiozitate aproape mistică, Smaranda Brăescu a știut să se roage și să aștepte. În tăcere, desigur, ca muceniecii creștini.. Aprecierea sinceră din partea multor personalități din țară și din străinătate a venit, încetul cu încetul – una dintre acestea fiind chiar a poetului și cărturarului Octavian Goga, care pe 28 mai 1932, la tribuna Academiei Române mărturisea: „... nu cunosc, un devotament pentru o idee, manifestat cu o pornire de sacrificiu mai curată, mai îndrăzneată și mai nobilă, decât actele eroice ale acestei ființe plăpânde, care, primejduindu-și viața de atâtea ori, a stabilit recorduri mondiale în aviație, purtând faima numelui nostru peste hotare.” Critic acerb al proastelor moravuri ale vremii sale, Smaranda nota în Jurnal („S-a stricat lumea, totul nu este decât o Sodoma și Gomora.”- 30 septembrie 1935; „Nu-mi place Parisul, este prea murdar (...), e și scump, multe femei dezmațate și inculte, iar majoritatea bărbaților îți fac impresia unor vagabonzi.” – 26 august 1935; „Doamne, nu știu de ce sunt așa de răi și cum poți să mai suportți atâta murdărie pe acest pământ! (...) în țara noastră, toți veneticii au ajuns Miniștri.” – 26 septembrie 1935; „De asta

îi plătește Statul Român, să facă mizerie românilor și să sărute picioarele străinilor!” (despre Legația română de la Bruxelles și cea de la Londra) – 19 august 1935). Tot în Jurnal, Smaranda Brăescu recunoștea despre sine, la 20 august 1935: ”(...) niciodată nu i-am înșelat cu nimica – am fost prea sinceră și de asta și-au bătut joc de mine.” sau „Sunt singură, cu privirile pe crucifix și pe chipul Maicii Domnului, gândurile mele zboară la țara mea dragă și iubită (...).”

Spirit al dreptății, luptătoare neînfricată pentru visele ei și pentru Țară, fosta studentă de la Belle Arte, Smaranda Brăescu, s-a situat constant pe primul loc al podiumului destinului, cu toate obstacolele și vicisitudinile vieții cotidiene: cea dintâi femeie-parășutist a României (1928), campioană europeană cu record mondial feminin (1931), campioană mondială absolută la saltul cu parașuta (1932), prima femeie din Europa cu brevetul de aviator obținut în SUA (1932), nominalizată drept prima sportivă a lumii pe anul 1932, prima aviatore din lume care, singură la bord, a traversat Marea Mediterană pe un traseu lung de circa 1100 km (1936), prima femeie-instructor de parașutiști din țară (1941) etc etc

Gândurile dedicate ei sunt un modest omagiu și o necesară reparație nu neaparat pentru faptele sale cele mărețe ci un elogiu pentru sacrificiile și abnegația cu care și-a urmat visul lăuntric, precum și o pioasă reverență pentru caracterul ei luminos, corect, de o simplitate și o înțelepciune aproape isihaste, care completează profilul unui model autentic de personalitate, în război continuu cu precaritatea mentalistă a primei jumătăți de veac XX. Smaranda Brăescu reprezintă, pentru generațiile contemporane, un simbol național veridic, o flacăra vie care te îndeamnă să nu îi stingi

niciodată Lumina... „Locul modest cucerit de mine între zburătorii României nu se datorește nici hatârului, nici simpatiilor, ierarhizate, drumul până la el este stropit din plin cu lacrimi și sânge.” (Smaranda Brăescu, 1936, ziarul „Universul”)

Sușținem justețea mărturisirii sale cu doar câteva exemple. La Cluj, la aterizare, a rămas, pentru mai bine de o oră, suspendată de ramurile unui copac. La Brăila, în aceeași vară a anului 1929, după ce a sărit, a constatat că un curent puternic o ducea spre Dunăre. Domnișoara Brăescu nu știa să înoate și s-a considerat foarte norocoasă atunci când a căzut pe malul fluviului. Marea cumpănă a venit pe 30 august 1930. Smaranda Brăescu se afla la Satu Mare, pentru un nou spectacol aerian. Apropiatii au văzut-o tristă, iar ea le-a spus: „Nu știu ce am, dar tare mă tem că astăzi o să mă culegeți cu fârașul”. O premoniție? După ce parașuta albă i s-a deschis, a început să bată un vânt puternic dinspre Răsărit. Smaranda Brăescu e izbită de un copac, apoi azvârlită într-o margine de drum, cu oasele sfărâmate. Văzduhul, zeu capricios, își ucisese mireasa.” (Ion Dragomir, ziarul „Universul”) Groaznicul accident s-a soldat cu mai multe coaste rupte, cu o fractură dublă la picior și cu o imobilizare la pat de aproape șase luni.

Smaranda Brăescu posedă, mai presus de toate, o conștiință a datoriei față de Țară, dar și a datoriei față de sine însăși, ca Om, ca Identitate: „La fapte și la jertfă nu voi fi găsită niciodată în coada patrioților”, mărturisea ea, în 1936, ziarului „Universul”. Și, într-adevăr, faptele sale au demonstrat-o din plin, România fiind așezată, în acei ani de primă jumătate a secolului XX, pe harta parașutismului mondial, de nimeni alta decât de această curajoasă tânără din Hănțești, suflet pur, desprins din inima și lutul ancestral al Moldovei, care și-a privit

parcursul destinic întocmai ca pe o misiune divină, rămânând o viață întreagă, adepta cinstei depline și a luptei pentru dreptate a spiritului românesc. Este și motivul pentru care, prin credință, a învins toate obstacolele ivite în cale-i.

În 1936, Smaranda Brăescu se confesa ziarului „Univesrul”. „... voi fi bucuroasă și mândră, mâine, în ceasul suprem, ca să pun la dispoziția țării viața și curajul meu, oferindu-mă pentru cea mai grea funcțiune de război”, fapt care s-a și întâmplat, pentru că anii 1942-1945 i-a petrecut slujind, cu propria-i viață, România, pe frontul conflagrației internaționale, așa cum a știut ea mai bine: cu cinste, curaj și devotament, fiind parte componentă a vestitei unități sanitare aviatice de elită a Forțelor Regale Aeriene ale României, formată exclusiv din femei-aviator, „Escadrila Albă”. Aviatoare și a celebrei unități sanitare de elită a Forțelor Aeriene Regale ale României – „Escadrila Albă” (singura unitate de aviație cu rol de evacuare a răniților de pe front din cel de-Al Doilea Război Mondial, formată exclusiv din femei-pilot, cu misiuni de salvare atât în Est, cât și în Vest) -, cu brevetul de zburător din America reînnoit la Școala de pilotaj condusă de prințesa-aviator Ioana Cantacuzino (prima femeie-pilot cu brevetul obținut în țară și cea dintâi femeie-director a unei școli de aviație din România) a intrat în legendă. „Am purtat tricolorul românesc al României Mari, cu o mândrie dusă la exces, iar astăzi, când țara noastră scumpă, România Mare în drepturile ei naturale, lăsată de la Dumnezeu așa, a fost ciuntită, iar noi obligați să tăcem, să dăm totul și să facem locul dușmanului care ne lovea am căzut zdrobită de durere”, îi scria, la 13 iulie 1940, unui oficial al Ministerului Aerului și Marinei. Începând cu 23 august 1944, Smaranda se află la comanda femeilor în cel de-al 7-lea Detașament de voluntari

”Cornești”, pentru eliberarea Transilvaniei, data de 9 mai 1945 prinzând-o în garnizoana cehoslovacă Trencin. Participarea la război a campioanei mondiale absolute la parașutism Smaranda Brăescu, unde a avut drept misiune transportul soldaților răniți din tranșee la spitalele de campanie, i-a adus ”Ordinul Crucea Regina Maria cl. a III-a”.

Cu toate acestea, a fost condamnată de comuniști la închisoare în contumacie, nefiind găsită în procesul „Sumanele Negre” ca făcând parte din Mișcarea Națională de Rezistență [MNR] organizația „HAI” împreună cu comandantul Companiei de Misiuni Speciale din cadrul Batalionului Parașutiști căpitanul Mihai Țanțu și Victor-Ionel Sassu (ofițer parașutist). Ascunsă de oameni de suflet – prof. univ. Ion I. Gheorghiu din Iași și preotul Matei Dumitru – nu a mai fost găsită niciodată. A fost căutată și de oficialitățile sovietice pentru a face instrucția soldaților sovietici, potrivit sursei citate.

Smaranda Brăescu, alături de Irina Burnaia, Marina Știrbey, Ioana Cantacuzino, Mariana Drăgescu, Nadia Russo, Virginia Duțescu, Victoria Comșa, Maria Adam, Jana Iliescu au dobândit nemurirea prin luptele lor cu birocrăția și – nu de puține ori – cu misoginismul epocii, prin înverșunarea lor de a face performanță și de a bate recorduri, într-un domeniu stăpânit mai mult decât altele de către bărbați.

Închei cu o superbă confesiune din Jurnal, prin care eroina din Hânțești, - *Regina Văzduhului*”, cum au gratulat-o americanii, își consacră universalitatea și își legitima eternitatea: „Viața mea nu înseamnă nimic dacă o țin numai pentru mine. Viața mea o dăruiesc țării, dar vreau să o dăruiesc frumoasă și încărcată de glorie.”

DICTIONAR

Artiști plastici gălățeni (191)

Corneliu Stoica

ENACHE Emilian Octavian - pictor . S-a născut la 23 mai 1976 în Galați. Aici a urmat cursurile Școlii Gimnaziale Nr. 25 și ale Liceului Industrial pentru Construcții de Mașini Nr. 1, azi - Liceul Tehnologic „Radu Negru” (1985). După satisfacerea stagiului militar la Poliția de Frontieră din Giurgiu și Brăila, a lucrat la Muzeul de Științele Naturii Galați până în 1996, când a fost admis ca student la Universitatea Națională de Artă din București, Facultatea Pictură Murală, pe care a absolvit-o în 2021. A lucrat ca designer la S.C. Tucor SRL București, apoi la compania Gameloft România, în cadrul căreia a desfășurat timp de aproape șapte ani o bogată activitate în arta digitală și în industria jocurilor pentru telefoane mobile. A mai funcționat și la alte firme ca Art Director & concept artist, Senior Digital Artist (Ubisoft, Amber România), iar din 2019 lucrează ca freelance illustrator and concept artist la NA Design SRL București. A realizat, de asemenea, benzi desenate și este ilustratorul copertelor revistei „Zin fiction, fantasy & horror”, un periodic ce apare la București din 2017 și în care, printre colaboratori, i-am întâlnit și pe scriitorii gălățeni Petru Iamandi și Victor Cilincă. Este membru al Filialei București U.A.P.R (2021). *Expoziții personale:*

„Connection”, Galerile de Artă „Nicolae Mantu”, Galați (2021), „Fusion”, Casa de Cultură a Studenților Cluj (2022). Participări la expoziții de grup: Concursul „Student art Expo”, Muzeul de Artă Vizuală Galați (1998); Salonul de toamnă al Filialei Galați a U. A. P. R. (2021); Expoziția „Grup 72”, Galeria Căminul Artei București (2022).

Evoluția artistică a lui Emilian Octavian Enache este marcată de prezența în creația sa atât a picturii figurative cât și a celei abstracte. Lucrările din prima categorie sunt de factură realistă, chiar hiperrealistă, dintre genuri, artistul optând îndeosebi

pentru portret, compoziția cu mai multe personaje și nud („Femeie cu coarne de berbec”, „Muzele”, „Două frumseți”, „Nud culcat”, „Portretul pictorului Iulian Agapie”, „Portret de fată”). În pictura nonfigurativă formele configurate pe suporturile de pânză, unele sunt decorative, reprezentând figuri geometrice, în speță pătrate, prin care se încearcă obținerea unor efecte cromatice ale dominantelor de albastru, roșu și galben printr-o folosire repetitivă descendentă ca

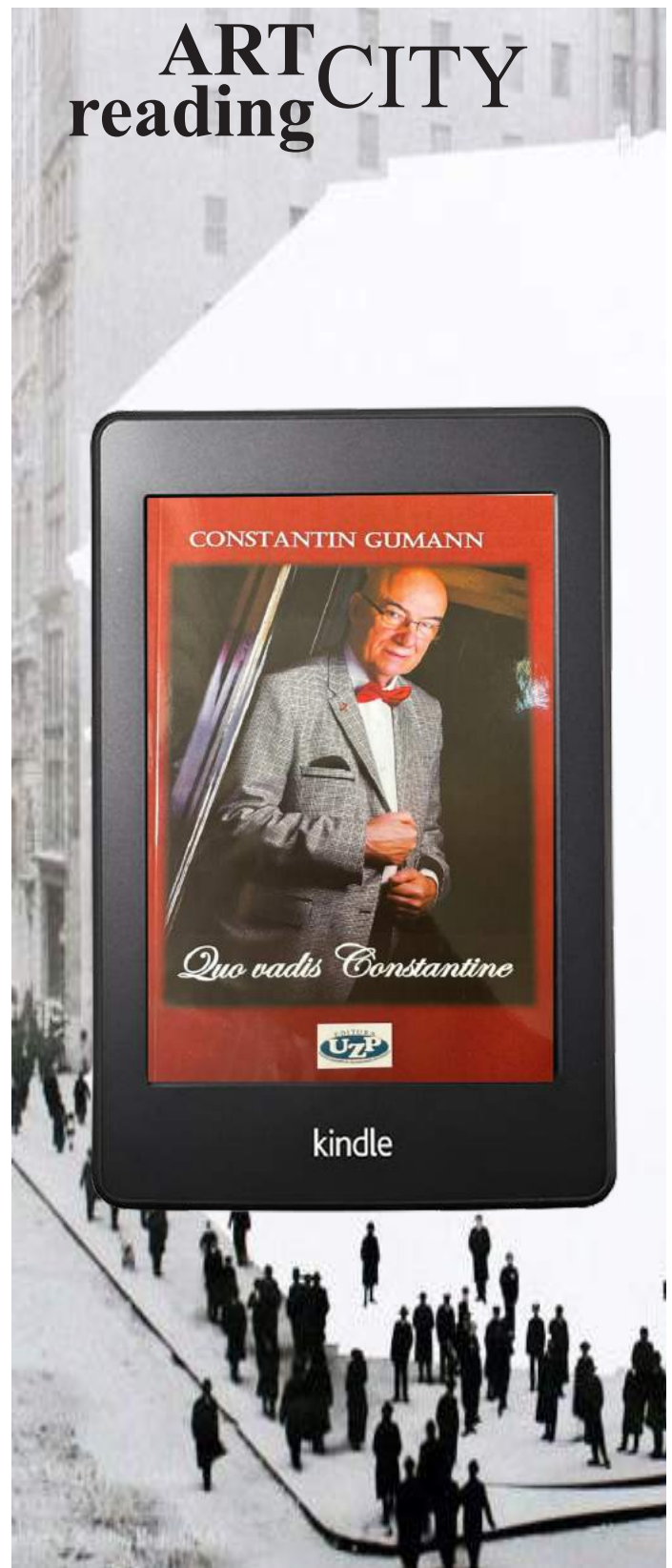

Enache Emilian Octavian

Râul albastru & Compoziție

intensitate tonală a acestora, altele constituie echivalențe plastice ale unor stări sufletești, închipuie spații interioare, râuri, structuri, forme geometrice, aspecte cosmogonice sau ne poartă pe tărâmurile fanteziei sau ale visului. În demersul său, pictorul își construiește discursul plastic cu temeinicie, mizând pe mai marea libertate de exprimare, pe forța sugestivă, emoțională și expresivă a culorilor, pe simbolistica lor, pe dinamica formelor și a petelor de culoare, a ritmurilor obținute prin folosirea acrilicelor. Emilian Octavian Enache este un bun orchestrator al petelor de culoare. Uneori intervine și cu grafisme, care sporesc dinamismul imaginilor. Ansamblurile lui sunt echilibrate din punct de vedere compozițional, sunt armonioase, emană energie, culorile sunt vii, strălucitoare, făcând ca „lecturarea” lor să fie făcută cu plăcere de către iubitorii de artă, în ciuda limbajului abstract. O întreagă paletă de culori, de la vermillon, albastru ultramarin și nuanțele lui, verde, galben, alb, ocru, oranj, oliv, violaceu, până la rafinatele griuri colorate, contribuie la crearea unor imagini tonice, care rămân pe retină pentru multă vreme.

Fie de factură realistă, fie realizate în cheie abstractă, lucrările lui Emilian Octavian Enache ne dau prilejul să descoperim în persoana artistului un creator autentic, un mare îndrăgostit de culoare, un artist care găsește soluții și mijloace adecvate pentru a exprima vizual ceea ce simte, gândește și trăiește.

MORPHOCHROMA Eugeniu Albu: „Peisaje dobrogene”

Corneliu Stoica

Prezent pentru prima dată la Galați cu o lucrare în cadrul ediției din 2022 a Bienalei Naționale de Artă „Camil Ressu”, pictorul constănțean Eugeniu Albu a revenit în acest an cu o expoziție personală, intitulată „Peisaje Dunărene”, găzduită de Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”.

Membru al U.A.P.R., Filiala Constanța 1, artistul s-a născut la 30 mai 1940 în comuna Nicolae Bălcescu, județul Constanța. A manifestat aptitudini pentru desen și pasiune pentru artă încă din anii școlii elementare și ai liceului. Nu a urmat însă studii de specialitate la vremea aceea, ci a absolvit Institutul de Construcții din București, Facultatea de Construcții Hidrotehnice (1966). A lucrat ca inginer în domeniul construcțiilor mai întâi la București, apoi în Constanța, oraș unde și-a întemeiat o familie și în care trăiește și creează. Pasiunea pentru artă l-a determinat ca în timpul cât a lucrat în Capitală să frecventeze, între 1969 – 1971, Cercul de pictură susținut de pictorul Gheorghe I. Anghel la Casa de Cultură a sectorului 6 (pe atunci Raionul „16 Februarie”). Din 2008,

când s-a pensionat, dorința de a picta l-a preocupat tot mai mult, astfel că, deși la o vârstă înaintată, a studiat timp de trei ani cu pictorul Eusebio Spânu, iar în toamna lui 2012, la 72 de ani, a fost admis la cursurile de masterat ale Facultății de Artă din cadrul Universității „Ovidius” Constanța, pe care le-a absolvit în 2014. A avut mai multe expoziții personale ca pictor profesionist și o retrospectivă deschisă în 2022 la Muzeul de Artă din Constanța și Muzeul de Artă din Tulcea.

Expoziția de la Galați este organizată la numai o lună de la cea intitulată „Lumină, spațiu și culoare” deschisă la sediul Primăriei Municipiului Constanța. Lucrările prezentate fac parte din ciclurile tematice „Structuri portuare”, „Constanța

peninsulară”, „Marine”, „Vibrații cosmice” și „Peisaje dobrogene”. Eugeniu Albu practică o pictură figurativă de o mare sobrietate, în care tonurile închise sunt predominante. Spațiul tablourilor, în general de mari dimensiuni, unele chiar monumentale, sunt populate cu imagini inspirate din porturile Constanța și Mangalia (impresionante prin atmosfera creată de artist), secvențe citadine cu clădiri pe zidurile și acoperișurile cărora timpul și-a lăsat din plin amprente, maluri de mare străjuite de impunători stabilopozi, gospodării țărănești din Rasova – satul bunicilor pictorului, Cazinoul cu silueta sa în stil Art Nouveau – simbol emblematic al orașului, lăcașuri de cult etc. („Structuri portuare I, II, III, IV, V”, „Imagini din Piața Ovidiu”, „Dansul delfinilor”,

„Imagini cu stabilopozi”, „Vapor și Far”, „Curte țărănească la Rasova”, „Case la malul mării”, „Acoperișuri cu olane”, „Case vechi”, „Peisaj cu geamie”, „Munții Măcin”, „Cazinoul”, „Biserica Celic Dere”, „Mangalia”).

Lucrările de pictură sunt realizate cu o pastă consistentă, frământată, așezată în straturi groase, încât pe unele suprafețe creează adevărate basoreliefuri.

Artistul urmărește redarea materialității obiectelor, contrastele de pigment folosite și grafismele pun mai bine în evidență imaginile, imprimând ansamblurilor dinamism.

Deși materia picturală creează impresia unei anumite rugozități, felul cum este așezată pe suportul de pânză constituie mărturia unei munci meticuloase, întreprinsă cu răbdare și voința de a evidenția cu forță realistă specificul locurilor și obiectivelor immortalizate.

Lucrările de grafică sunt schițe și desene executate în tuș, tempera sau cărbune, care se înscriu în preocupările artistului de a-și face notații la fața locului

Eugen Albu
Structuri portuare & Munții Măcin

atunci când se deplasează în teren și care mai apoi îi vor servi ca puncte de plecare în efectuarea unor lucrări în tehnica uleiului („Biserica greacă din Constanța”, „Peisaj citadin”, „Peisaj cu case”, „Imagini portuare”, „Peisaj din Celic Dere”). Aflat pentru prima oară cu o expoziție personală la Galați, pictorul Eugeniu Albu lasă impresia unui artist îndrăgostit de plaiurile natale, care după pensionarea dintr-o altă profesie nu a ezitat să-și reia o pasiune din tinerețe și a făcut totul ca noua meserie practică să aibă la bază nu numai talentul cu care a fost înzestrat de Creatorul Suprem, ci și studiile artistice necesare unui adevărat profesionist. Expozițiile organizate după 2014 și faptul că a fost admis ca membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România sunt dovezile cele mai elocvente. Îi urăm viață lungă, putere de muncă inspirație și împliniri pe măsura înălțimii gândului!

Eugeniu Albu
Curte Țărănească la Râșova & Biserică Celic Dere

Neluș Oană la 65 de ani

Corneliu Stoica

Pictorul Neluș Oană, artist care în ziua de 7 iulie împlinește frumoasa vârstă de 65 de ani, este originar din comuna Pechea, dar cu o carieră artistică în Australia. În țară, a absolvit Facultatea de Stomatologie din cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca (1981). În anii studenției, chemarea către artă l-a condus spre pictorul Vasile Pop, cu care s-a împrietenit și împreună cu colegul său Stelian Szabo, în prezent medic stomatolog la Gherla, a luat lecții de desen și pictură de la acesta. La terminarea facultății, a fost repartizat ca medic stomatolog la Galați, iar aici, timp de șapte ani, în paralel cu practicarea profesiei în care s-a specializat prin studii, a frecventat atelierul mult regretatului pictor Ioan Simion Mărculescu. În 1988 a emigrat în Insulele Canare din Spania și un an mai târziu a ajuns în Australia, stabilindu-se la Melbourne. În acest oraș, pentru a-și întreține familia și pe cei doi copii a practicat diferite munci (îngrijitor de bătrâni, curier), urmând și studii artistice, astfel că în 1992 a absolvit Colegiul de Arte Vizuale (Moorabbin College of T.A.F.E.), după care s-a înscris și a frecventat până în 1996 Melbourne Monash University, secția ceramică.

De-a lungul anilor și-a organizat mai multe expoziții personale: Glen Iris Arts Complex, Melbourne (1999); Collingwood Gallery, Melbourne (2002); Karlsruhe, Germania (2003); Galați, Muzeul de Istorie (2003); Whitesunday Art Gallery Canonvale, Nith QLD, one man show (2007); Muzeul de Artă Vizuală, Galați (2007); Galerile de Artă „N. N. Tonitza”, Bârlad (2007);

Tg. Mureș, Galeria de Artă Caffè Artemis (2008); Galerile „Casa Artelor”, Cluj-Napoca (2008); București, Centrul Cultural Metropolitan pentru Tineret (2009); Palatul Parlamentului, Sala „Constantin Brâncuși” (2010, împreună cu Gheorghe Miron); Sydney (2018). În același timp a participat la numeroase expoziții de grup din Australia, Spania, Germania, S.U.A. și chiar la unele Saloane ale Filialei Galați a U. A. P. R. În august 2007 a fost prezent la Tabăra Internațională de Creație „Arta ca viață”, ediția a IV-a, organizată de Muzeul de Artă Vizuală din Galați. Lucrări ale sale se află în colecții particulare și publice din Europa, Canada, Australia și America.

Pictura practică de Neluș Oana este a unui artist care iubește natura, căruia îi place să străbată plaiurile montane sau acvatice ale țării de adopție, reținând imagini ce încântă prin pitoresc, prin vegetația

Neluș Oana
Inundații

abundentă, prin imensitatea întinderilor de apă și a cerurilor. Tablourile sale se impun de la prima vedere prin dimensiunile mari și ancadramentul excepțional (rame masive, acoperite cu foiță de aur), prin savoarea și dărnicia cu care pictorul așează pasta, prin formele simplificate (lucru deloc ușor de

realizat pe suprafețele plastice mari ale uleiurilor), prin linia viguroasă, trasată cu dezinvoltură. „*Eu nu pictez, ne spunea artistul într-un scurt dialog avut cu prilejul vernisajului din 2003, de la Muzeul Județean de Istorie, ci lovesc*”. Când afirma aceasta, el avea în vedere tocmai modul său de a picta, prin așezarea pastei direct din tub sau prin răspândirea ei, cu cuțitul de paletă, cu pensula și cu degetele în starturi groase, uneori cu pronunțate reliefuri. Dintre lucrările expuse atunci atrăgeau în mod deosebit atenția cele intitulate „Lalelele mele”, „Flori - dramă I și II”, „Natură

moartă”, „Copaci în flăcări”, „Ibis în zbor”, „Melancolie cu floarea soarelui”. Culoarea, de tonalități de roșu, galben, verde, albastru, negru, este șocantă, puternică, în stilul picturii expresioniste, amintind de Van Gogh și de pictorul australian John Perceval.

Formele sunt înscrise grafic în pagină, prin linii groase sau subțiri, acestea din urmă fiind obținute printr-o țesătură de zgârieturi făcute pe suprafața proaspăt pictată. Într-o serie de alte tablouri („Lebăda neagră”, „Barca cea bătrână”, „Albatrosul”, „Cheiul bătrân”, „Flux”, „Păsări de baltă”), pictorul n-a uitat că aparține unei țări cu bogate tradiții artistice și atenția lui s-a îndreptat în special către creația lui Ion Ţuculescu. Atât cromatica de intensă strălucire cât și felul în care materia picturală acoperă suprafața plastică amintesc de opera acestui mare artist al României.

Interesante prin aspectul

Neluș Oană
Căpițe & Flori pentru Van Gogh

lor decorativ, prin atmosfera de liniște pe care o degajă sunt și tablourile cu imagini ale peisajului Munților Dandenong-Eucalipti.

Expoziția din 2007, de la Muzeul de Artă Vizuală, a confirmat vocația artistului pentru culoare, fervoarea cu care așterne pasta din abundență, folosind tonuri pure, cu sonorități muzicale. Tematic, lucrările s-au diversificat, Neluș Oană apelând la memoria afectivă pentru a contura imagini ale locurilor natale sau inspirându-se din realitatea peisajului din Delta Dunării și din Țara de Sus. Am admirat atunci frumoase imagini campestre, lanuri de floarea-soarelui („La cositul fânului”, „Căsuță de vis”, „Călătorie spre copilărie”, „Amintiri din copilărie cu tornadă sufletească”), secvențe ale codrilor seculari ai Moldovei („Luminiș de basm”, „De treci codrii”, „Copaci de basm”), crâmpie ale meleagurilor fermecătoare, cu fânețe și căpițe țuguiate ale Bucovinei („Vitrăliu din Bucovina”), aspecte montane, ale Deltei Dunării sau Dobrogei („Râu de munte”, „Din Deltă”, „Peisaj dobrogean”, „Oglindire la Isaccea”, „Furtună pe Dunăre”, „Baraj”). Multe lucrări au constituit un adevărat omagiu cromatic adus florilor („Lalelele sărbătorești”, „Covor de flori”, „Floare pe scenă”, „Flori pentru tine”), artistul redându-le cu subtilitate prospețimea și fragilitatea carnală a lujerelor, petalelor și corolelor. Alte tablouri au reprezentat metafore plastice, materializări iconice ale unor stări și trăiri sufletești, echivalențe plastice ale sentimentelor pictorului în diferite momente și situații („Armonie pentru interior sufletesc”, „Sentiment de dragoste”, „Neliniștea inimii”, „Singurătate”, „Țesătură de sentimente”). În tot ceea ce așterne pe suportul de pânză, Neluș Oană se exprimă într-un limbaj coerent, unitar, pictura lui cucerește de la primul impact

prin modernitatea formelor, prin vigoarea și expresivitatea culorii, prin materia picturală așezată în straturi groase, cu sonorități muzicale și reliefuri pronunțate. Gamele calde sunt folosite alături de altele reci. Când subiectul este ecoul unor stări tensionate, a unor neliniști sufletești, pasta este frământată, tumultuoasă, tușele transcriu pe suport adevărate vârtejuri cromatice. Grafismele le obține prin scrijelări în masa cromatică și prin linii ce înscriu volumetric în spațiu obiectele și elementele componente ale compoziției.

Întâlnirea cu pictura lui Neluș Oană este întotdeauna un prilej de bucurie și de mari satisfacții estetice, iar prezența artistului la Galați în fiecare vacanță de vară, dialogurile purtate ne determină să-l iubim și mai mult și să așteptăm ca tablourile sale să populeze simezele galeriilor și muzeelor.

La împlinirea celor 65 de ani de viață, îi urăm multă sănătate, inspirație și împliniri artistice pe măsura înălțimii gândului!

Neluș Oană - Vis

ARHIVĂ FOTO

1. Galațiul s-a îmbrăcat în IE

Concert extraordinar Loredana Groza și Band Agurida

2. ART CITY Poezia - Port la Dunărea

festivalul internațional de literatură

CRONICĂ

5. Vrăjitoareala. Gabriel N. Gherbăluță în rolul lui Merlis - Katia Nanu

17. Pulsații și evanescență - Octavian Mihalcea

19. Tegument - Gheorghe Bacalbașa

21. Istorie pentru viitor - Ghiță Nazare

SERIAL

11. Îmbătrânirea - Ion Manea

15. O pastilă / număr de Jupân Dumitrache - Marius Dumitrache

30. Smaranda Brăescu - Regina Văzduhului - Gheorghe Felea

DOCUMENT ISTORIC

25. Construcția palatului destinat CEC - Radu Moțoc

CREAȚIE LITERARĂ

8. ALIAS - fragment - Roca Iosif

23. Dobrogea mea - poezie fără sfârșit - Daniela Ungureanu

ART CITY Reading CITY

7. Medici scriitori - Leonard D. Domnișoru

10. Trei femei, cu mine, patru - Hanna Bota

14. Sălbătice oglinzi - Florin Dochia

16. Sunt o callatiană - Luiza Cala

18. Dragoste cu parfum de migdale amare - Mihai Firică

20. Caleidoscop literar la Dunărea de Jos - Adi G. Secară

ARTĂ PLASTICĂ

35. DICȚIONAR. Artiști plastici gălățeni (191) - Corneliu Stoica

38. MORPHOCHROMA. Eugeniu Albu: „Pasaje Dunărene” - Corneliu Stoica

41. ANIVERSARE. Neluș Oană - Corneliu Stoica

Uniunea Scriitorilor din România
Filiala Sud-Est

POEZIE

Dunărea

Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați
Galați 2023

